DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

Rok XX | Warszawa, dnia 14 stycznia 1938 r. | Nr 1.

TREŚĆ:

USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

1.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW KOMUNIKACJI, SPRAW WEWNĘTRZNYCH I SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 27 października 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych. *)

Na podstawie art. 5, 6 i 26 ustawy z dnia 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 89, poz. 656) w brzmieniu ustalonym przez rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 151) oraz na podstawie art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa (Dz. U. R. P. Nr 98, poz. 859), art. 2 ustawy

*) Ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 616.

z dnia 23 marca 1929 r. w sprawie ratyfikacji konwencji międzynarodowej, dotyczącej ruchu samochodowego, podpisanej w Paryżu dnia 24 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 257), i art. 6 lit. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 479) zarządza się co następuje:

DZIAŁ I.
Przepisy wstępne.

§ 1. (1) Pojazdem mechanicznym w rozumieniu rozporządzenia niniejszego jest pojazd, poruszany przez umieszczony na nim silnik i nie biegnący po szynach.

(2) Pojazd nie biegnący po szynach, a zasilany prądem elektrycznym z sieci (troleybus), uważa się za pojazd mechaniczny.

(3) Pojazd mechaniczny, przeznaczony do przewozu siedmiu lub więcej podróżnych, uważa się za autobus.

(4) Pojazd mechaniczny z dwiema co najmniej przyczepkami uważa się za pociąg drogowy.

(5) Nie uważa się za pojazdy mechaniczne, w rozumieniu rozporządzenia niniejszego, rowerów z silnikami pomocniczymi o pojemności skokowej do 100 cm^3 i motocykli bez wózków z silnikami o tejże pojemności.

(6) Za ciężar ogólny pojazdu mechanicznego, w rozumieniu rozporządzenia niniejszego, uważa się ciężar własny pojazdu mechanicznego wraz z największym dopuszczalnym obciążeniem.

(7) Czynności, do których wykonania powołana jest według rozporządzenia niniejszego powiatowa władza administracji ogólnej, należą na obszarze m. st. Warszawy do właściwości Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

DZIAŁ II.
Ewidencja pojazdów mechanicznych.

§ 2. (1) Każdy pojazd mechaniczny, zbudowany w kraju lub sprowadzony z zagranicy, powinien być zgłoszony powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) Zgłoszenia dokonywa na piśmie posiadacz pojazdu mechanicznego.

(3) Zgłaszającemu wydaje władza potwierdzenie zgłoszenia.

(4) Posiadacz pojazdu, przy każdym odstąpieniu pojazdu innej osobie, obowiązany jest przekazać jej jednocześnie potwierdzenie zgłoszenia oraz zgłosić o tym powiatowej władzy administracji ogólnej ze wskazaniem imienia, nazwiska i adresu nowego posiadacza.

(5) Nowy posiadacz obowiązany jest przyjąć potwierdzenie zgłoszenia oraz zgłosić posiadanie pojazdu powiatowej władzy administracji ogólnej, z podaniem stałego miejsca postoju pojazdu.

§ 3. (1) Posiadacz pojazdu mechanicznego obowiązany jest zgłosić powiatowej władzy administracji ogólnej zmiany danych uwidocznionych w potwierdzeniu zgłoszenia oraz o zniszczeniu pojazdu lub rozebraniu go na części.

(2) W razie przeniesienia stałego postoju pojazdu do miejscowości, położonej na obszarze innego powiatu, posiadacz pojazdu powinien przedstawić potwierdzenie zgłoszenia powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla nowego miejsca postoju pojazdu, celem otrzymania nowego potwierdzenia zgłoszenia.

(3) Wtórnik potwierdzenia zgłoszenia wydaje powiatowa władza administracji ogólnej w razie zagubienia, kradzieży lub zniszczenia oryginału potwierdzenia; w przypadkach kradzieży lub zagubienia oryginału potwierdzenia posiadacz powinien złożyć władzy dowód jednorazowego ogłoszenia o tym w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

§ 4. W razie zarządzenia poboru, próbnego poboru lub wojskowego przeglądu pojazdów mechanicznych posiadacz pojazdu mechanicznego lub osoba, która doprowadza pojazd do wyznaczonego miejsca, powinny posiadać przy sobie potwierdzenie zgłoszenia.

§ 5. (1) Wszystkich zgłoszeń, o których mowa w dziale niniejszym, należy dokonywać u powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej ze względu na miejsce stałego postoju pojazdu, w terminie 14 dni, licząc od dnia powstania okoliczności, uzasadniających obowiązek zgłoszenia.

(2) Przepisy działu niniejszego nie dotyczą pojazdów mechanicznych:

a) zaopatrzonych w międzynarodowe świadectwa samochodowe a nie należących do obywateli polskich zamieszkałych w kraju oraz
b) dopuszczonych do ruchu i zaopatrzonych w dowody rejestracyjne lub czasowe pozwolenia na kursowanie i w tablice rejestracyjne.

DZIAŁ III.
Warunki techniczne pojazdów mechanicznych.
Rozdział 1.
Warunki ogólne.

§ 6. (1) Do ruchu na drogach publicznych mogą być dopuszczone i używane tylko takie pojazdy mechaniczne, które są zbudowane i urządzone w ten sposób, aby nie zagrażały bezpieczeństwu publicznemu w ogóle, a bezpieczeństwu i porządkowi ruchu w szczególności, nie niszczyły drogi w sposób przekraczający zwykłe jej zużycie, nie zakłócały spokoju publicznego dotkliwym hałasem i nie wydzielały dymu lub swędu.

(2) Do ruchu na drogach publicznych nie mogą być dopuszczone pojazdy mechaniczne, których szerokość przekracza 2,50 m, a wysokość — 4 m.

§ 7. (1) Przy pojazdach mechanicznych dwuosiowych nacisk jednej osi (wraz z dopuszczalnym ładunkiem) nie może przekraczać 8 ton, a nacisk drugiej 6 ton, przy rozstawie osi nie mniejszym niż 3 m.

(2) Przy pojazdach mechanicznych wieloosiowych lub pojazdach mechanicznych z przyczepkami nacisk i rozstaw dowolnych dwóch sąsiednich osi powinien odpowiadać warunkom ust. (1). Nacisk zaś i rozstaw pozostałych osi powinien być unormowany tak, aby na każdy 1 m bieżący długości pojazdu, przenoszącej obciążenie na daną oś, przypadało nie więcej niż 1,5 tony obciążenia, jednak pod warunkiem, aby jedna oś wywierała nacisk nie większy niż 6 ton.

(3) Jeżeli rozstaw osi pojazdów mechanicznych dwu lub wieloosiowych lub pojazdów mechanicznych z przyczepkami jest mniejszy niż 3 m dla wszystkich osi, należy obliczać dopuszczalne obciążenie według norm ust. (2).

(4) Jako długość, przenoszącą obciążenie na daną oś, uważa się przy osiach pośrednich połowę sumy jej odległości od osi sąsiednich, przy osiach zaś skrajnych połowę odległości osi skrajnej od sąsiedniej plus odległość od początku lub końca pojazdu. Wymienioną wyżej długość, przenoszącą obciążenie na daną oś, oblicza się z zaokrągleniem w dół do połówek metrów lub całych metrów.

(5) Osie podwójne (bliźniacze) traktuje się pod względem wspólnego ich nacisku jako jedną oś, pod warunkiem równomiernego rozłożenia na nie ciężaru przez zastosowanie wahliwego zawieszenia. Rozstaw osi podwójnych (bliźniaczych) mierzy się od środka ich wspólnego zawieszenia.

(6) Powyższe normy nacisków i rozstawów osi mogą być przekraczane tylko za specjalnym pozwoleniem wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, ustalającej w tym przypadku warunki używania pojazdu mechanicznego.

(7) Przepisów ust. (1) — (6) nie stosuje się do walców i innych maszyn drogowych oraz rolniczych.

§ 8. (1) Używanie metalowych obręczy kół dopuszczalne jest tylko przy pojazdach mechanicznych, które nie mogą rozwijać szybkości większej niż 10 km na godzinę. Nie dotyczy to specjalnych pojazdów wojskowych.

(2) Krawędzie metalowych obręczy pojazdów mechanicznych powinny być stępione, a stykająca się z jezdnią powierzchnia tych obręczy — zarówno jak zewnętrzna powierzchnia pędnych wstęg pojazdów gąsienicowych — nie może posiadać nierówności, niszczących nawierzchnię drogi.

(3) Pojazdy mechaniczne, przeznaczone do robót rolnych, a korzystające z dróg publicznych tylko okolicznościowo, mogą nie czynić zadość warunkom ust. (2), jednak w żadnym przypadku nie powinny powodować nadmiernego niszczenia nawierzchni drogi.

(4) Szerokość obręczy pojazdów mechanicznych powinna być taka, aby ciśnienie na 1 cm bieżący szerokości obręczy przy największym dopuszczalnym obciążeniu pojazdu nie przekraczało 80 kg przy obręczach metalowych lub 100 kg przy obręczach gumowych.

(5) Przy pojazdach, zaopatrzonych w pneumatyki, za szerokość obręczy uważa się szerokość protektora opony względnie szerokość śladu koła przy normalnym napompowaniu opony.

§ 9. (1) Każdy pojazd mechaniczny powinien być zaopatrzony w następujące przyrządy i urządzenia:

a) mocny mechanizm kierowniczy, dający możność łatwego i pewnego skręcania;
b) dwa niezależne od siebie skutecznie i szybko działające systemy hamulców albo w jeden taki system, wprowadzany w działanie przez dwa niezależne od siebie mechanizmy, z których jeden działa nawet wtedy, gdy drugi zawiedzie; co najmniej jeden z hamulców powinien działać skutecznie zarówno przy jeździe naprzód, jak i wstecz oraz powinien być tak urządzony, aby ciągłość hamowania

nie wymagała stałego nacisku na mechanizm, wprowadzający hamulec w działanie; pojazdy których ciężar ogólny przekracza 3.500 kg oraz wszelkie autobusy powinny być zaopatrzone w dwa niezależne od siebie systemy hamulców, działające skutecznie przy jeździe naprzód, jak i wstecz;

c) urządzenie zapobiegające hałaśliwemu wydmuchowi gazów spalinowych (tłumik), bez otworu do wolnego wydmuchu;

d) urządzenie, uniemożliwiające wprawienie silnika w ruch przez osoby niepowołane;

e) urządzenie do cofania pojazdu w tył za pomocą silnika z siedzenia kierowcy, jeżeli ciężar własny pojazdu przekracza 350 kg; powyższe nie dotyczy motocykli;

f) co najmniej jeden przyrząd sygnałowy o donośnym, lecz nie przeraźliwym dźwięku;

g) dwie latarnie o bezbarwnym a nierażącym świetle, umieszczone na przodzie w jednym poziomie po obu stronach pojazdu; powyższe nie dotyczy motocykli bez wózka, które mogą być zaopatrzone w jedną taką latarnię, umieszczoną na przodzie pojazdu;

h) dwie najaśnice (reflektory) o bezbarwnym lub żółtym świetle, mogące oświetlać drogę na odległości co najmniej 100 metrów przed pojazdem; każda najaśnica powinna być tak urządzona, aby można było bez przerwy w oświetleniu drogi opuszczać snop światła, aby światło nie raziło jadących z przeciwnej strony, a jednakże oświetlało dostatecznie drogę przed pojazdem; motocykle mogą mieć jedną taką najaśnicę;

i) jedną latarkę z czerwonym lub pomarańczowym światłem, umieszczoną w tyle pojazdu z lewej strony, widoczną w normalnych warunkach z odległości co najmniej 100 m oraz w urządzenie, oświetlające tylną tablicę rejestracyjną, lub tablicę ze znakiem próbnym w sposób, umożliwiający odczytanie znaku w normalnych warunkach obserwacji z odległości co najmniej 25 m; światła te powinny być zapalane i gaszone wspólnym wyłącznikiem ze światłami na przodzie pojazdu; motocykle, nie posiadające elektrycznej instalacji oświetleniowej powinny być zaopatrzone z tyłu w czerwone szkiełko odblaskowe o średnicy co najmniej 3 cm;

j) latarkę umieszczoną z tyłu pojazdu, rzucającą czerwone lub pomarańczowe światło w czasie działania hamulców (znak „stop"); latarka ta może stanowić jedną całość z urządzeniem wymienionym pod lit. i); przepis niniejszy dotyczy tylko samochodów;

k) dwa kierunkowskazy ze światłem czerwonym lub pomarańczowym, wprawiane w ruch przez kierowcę, wystające w chwili działania z dwóch boków na zewnątrz nadwozia tak, aby były widoczne z przodu i z tyłu pojazdu i zmieniały obrys pojazdu; przepis powyższy nie dotyczy motocykli, jak również samochodów o nadwoziu otwartym (typu torpedo);

l) lusterko wsteczne, dające kierowcy możność widzenia drogi za pojazdem z jego lewej strony; przepis ten nie dotyczy motocykli.

(2) Przepisy ust. (1) lit. b), d), g), h), i), j), k) oraz l) nie mają zastosowania do pojazdów mechanicznych, nie mogących rozwinąć szybkości większej niż 10 km na godzinę; pojazdy takie powinny być zaopatrzone co najmniej w jeden hamulec, jedną latarnię o bezbarwnym świetle na przodzie pojazdu po jego lewej stronie oraz latarkę o czerwonym lub pomarańczowym świetle z tyłu po lewej stronie pojazdu.

(3) Ogumienie kół pojazdu mechanicznego powinno być w takim stanie, aby nie zagrażało bezpieczeństwu ruchu, nie niszczyło drogi oraz aby zabezpieczało pojazd przed nadmiernym poślizgiem.

(4) Nadwozie pojazdu mechanicznego powinno odpowiadać przeznaczeniu pojazdu oraz posiadać trwałą budowę i estetyczny wygląd.

§ 10. (1) Wszystkie urządzenia i przyrządy, potrzebne do kierowania i hamowania pojazdów mechanicznych oraz do sygnalizacji i oświetlenia drogi przed pojazdem, powinny być tak rozmieszczone, aby kierowca mógł łatwo i pewnie posługiwać się nimi, nie tracąc drogi z oczu.

(2) Wszystkie urządzenia i przyrządy pojazdów mechanicznych powinny być w należytym stanie oraz działać sprawnie.

§ 11. (1) W zależności od specjalnych miejscowych warunków wojewódzka władza administracji ogólnej, za zgodą Ministra Komunika-

cji, może wprowadzić obowiązek zaopatrzenia pojazdów mechanicznych w inne dodatkowe urządzenia, zapewniające bezpieczeństwo ruchu.

(2) Na odchylenia od warunków, jakim — w myśl rozporządzenia niniejszego — odpowiadać mają pojazdy mechaniczne pod względem budowy i urządzenia, uzasadnione postępami techniki, może zezwolić Minister Komunikacji.

§ 12. (1) Każdy samochód powinien być zaopatrzony w tabliczkę metalową, umieszczoną w miejscu dostępnym i podającą pismem łatwo czytelnym: a) nazwę fabryki, która zbudowała podwozie, b) model podwozia, c) model silnika, d) rok produkcji, e) numer fabryczny podwozia, f) numer fabryczny silnika, g) ciężar własny pojazdu i h) dopuszczalne obciążenie lub ilość miejsc; ponadto w autobusach i samochodach ciężarowych powinno być podane dopuszczalne obciążenie.

(2) Wszystkie autobusy oraz samochody ciężarowe powinny być zaopatrzone w umieszczone z prawej strony pojazdu napisy o wymiarach przynajmniej 18 × 24 cm, zawierające czytelnie wypisane imię, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela albo też nazwę i adres firmy.

(3) Samochody ciężarowe, nie przeznaczone do zarobkowego przewozu, powinny być ponadto zaopatrzone po obu bokach nadwozia w wyraźne napisy, określające rodzaj przedsiębiorstwa, gospodarstwa itp., którego są własnością.

(4) Przepisy ust. (2) i (3) nie mają zastosowania do samochodów państwowych.

Rozdział 2.

Dodatkowe warunki techniczne autobusów przeznaczonych do przewozu zarobkowego.

§ 13. Autobusy powinny być tak zbudowane, urządzone i utrzymywane, aby posiadały estetyczny wygląd, nie zagrażały bezpieczeństwu podróżnych oraz zapewniały im dostateczną wygodę i warunki higieniczne podróży, a nadto zapewniały ciągłość i regularność przewozów.

§ 14. (1) Nadwozia autobusów powinny być tak urządzone, aby mogły być szczelnie zamykane. Wojewódzka władza administarcji ogólnej może zezwolić na używanie autobusów o nadwoziu otwartym na liniach o charakterze turystycznym oraz do przewozów nieregularnych (doraźnych).

(2) Ilość miejsc w autobusie powinna być tak ustalona, aby dopuszczalna nośność podwozia autobusu nie była przekroczona. Przy obliczaniu ilości miejsc w autobusie należy przyjmować za podstawę obliczeń różnicę między nośnością podwozia brutto, a ciężarem próżnego autobusu całkowicie wyposażonego do drogi tj. z 2 kołami zapasowymi, narzędziami oraz zapasem materiałów pędnych. Ciężar osób stanowiących obsługę należy przyjmować w wysokości 75 kg na osobę, ciężar zaś podróżnego w wysokości 80 kg, a dla autobusów, kursujących na liniach w obrębie jednej gminy lub na ich przedłużeniu — w wysokości 75 kg. W autobusach przeznaczonych do przewozu podróżnych z bagażem (poza podręcznym), ciężar podróżnego należy przyjmować w wysokości 100 kg.

(3) Wysokość wnętrza autobusu o nadwoziu szczelnie zamykającym się, mierzona od podłogi do najniższego punktu dachu, powinna wynosić co najmniej 1,5 m nad miejscami do siedzenia, a 1,8 m nad miejscami do stania.

(4) Szerokość i głębokość siedzenia dla podróżnych powinna wynosić co najmniej po 0,45 m. Odległość siedzeń od siebie przy siedzeniach, ustawionych w jednym kierunku, powinna wynosić w najwęższym miejscu co najmniej 0,25 m, a jeżeli pod siedzeniami nie ma wolnej przestrzeni, co najmniej 0,4 m. Przy siedzeniach naprzeciwległych odległość od siebie powinna wynosić co najmniej 0,5 m.

(5) Przejście wewnętrzne wzdłuż autobusu powinno mieć co najmniej 0,3 m szerokości. Umieszczanie w przejściu siedzeń składanych automatycznie jest dozwolone, jeżeli szerokość przejścia wynosi co najmniej 0,45 m; w autobusach, kursujących w obrębie jednej gminy, dozwolone jest urządzanie takich siedzeń o mniejszym wymiarze pod warunkiem, że nie będą przeszkadzać przy wsiadaniu i wysiadaniu.

(6) Pomieszczenie dla kierowcy, o wymiarach siedzenia nie mniej niż 0,45 m głębokości i 0,6 m szerokości, powinno być tak urządzone, aby umożliwiało mu dokładne obserwowanie drogi nawet w czasie oświetlenia wnętrza autobusu oraz aby swoboda ruchów kierowcy nie mogła ulegać ograniczeniu przez podróżnych lub bagaże. W razie urządzenia oddzielnego przedziału dla kierowcy, przedział ten powinien posiadać osobne drzwi, prowadzące na zewnątrz.

(7) Autobus powinien posiadać co najmniej dwoje drzwi, o szerokości nie mniej 0,6 m, przeznaczonych dla podróżnych; drzwi nie mogą się znajdować po lewej stronie pojazdu, a przynajmniej jedne z nich powinny być umieszczone po jego prawej stronie. Autobus bez

drzwi w tylnej ściance powinien w niej posiadać okno, szczelnie zamknięte, o wymiarach nie mniej niż 0,8 m szerokości i 0,6 m wysokości. Drzwi powinny być zaopatrzone w zamki, zabezpieczające przed otwarciem ich z zewnątrz. W autobusach, podzielonych na stałe przedziały, każdy przedział powinien posiadać oddzielne drzwi na zewnątrz z prawej strony pojazdu. Do autobusów, używanych w obrębie jednej gminy, nie ma zastosowania warunek umieszczania przynajmniej jednych drzwi z prawej strony.

(8) Jeżeli w autobusach są przewidziane miejsca do stania, to powinny się one znajdować na specjalnych pomostach i mieć wymiary nie mniejsze niż 0,2 m^2 na jedno miejsce oraz posiadać specjalne trzymadła lub poręcze.

(9) Jeżeli autobus nie posiada specjalnego przedziału bagażowego, to na dachu autobusu powinno być urządzone pomieszczenie na bagaż w ten sposób, aby bagaż był zabezpieczony przed spadnięciem, kradzieżą, kurzem i opadami atmosferycznymi. W autobusie takim powinna być przez wytwórnię nadwozia umieszczona na prawej zewnętrznej ściance autobusu metalowa tabliczka firmowa, podająca dopuszczalne obciążenie dachu (w kilogramach) i dopuszczalną ze względu na stateczność autobusu wysokość ładowania (w centymetrach). W autobusie powinno być ponadto przewidziane specjalne miejsce, będące pod stałą obserwacją obsługi, na skrzynkę do przewozu poczty. Przepis ten nie ma zastosowania do autobusów używanych w obrębie jednej gminy.

§ 15. (1) Autobus powinien być zaopatrzony:

a) w szyby ze szkła nie rozpryskującego się;
b) w samoczynnie działającą wycieraczkę szyby przedniej przed kierowcą;
c) w dwie niebieskie latarnie (o średnicy co najmniej 10 cm), w obu górnych rogach przedniej płaszczyzny dachu, które powinny być oświetlone od zmierzchu do świtu;
d) w dwie gaśnice naładowane, z których jedna powinna być umieszczona pod maską silnika, a druga o pojemności co najmniej jednego litra, dająca się sprawdzać bez całkowitego wyładowania, umieszczona wewnątrz autobusu w łatwo dostępnym miejscu;
e) w dwa zapasowe koła lub obręcze ogumione;
f) w komplet narzędzi oraz części zamiennych, koniecznych do przeprowadzania doraźnych napraw w drodze;
g) w urządzenie umożliwiające uzupełnienie zapasu paliwa z zewnątrz nadwozia;
h) w elektryczne urządzenie oświetleniowe i w urządzenie ogrzewające wnętrze pojazdu podczas chłodu;
i) w odpowiednią ilość okien szczelnie zamykanych, zapewniających dostateczny dopływ światła do autobusu;
j) w urządzenie do należytego przewietrzania wnętrza autobusu;
k) w urządzenie umożliwiające danie sygnału kierowcy z wnętrza autobusu;
l) w apteczkę doraźnej pomocy, typu zatwierdzonego przez Ministra Opieki Społecznej;
m) w napis wskazujący ilość miejsc dla podróżnych, umieszczony na zewnętrznej i wewnętrznej stronie drzwi;
n) w czytelny napis na zewnątrz u góry z przodu nadwozia, w nocy oświetlony, z nazwami krańcowych punktów obsługiwanej linii.

(2) Przepisy ust. (1) pod lit. c), d), e), f), l) nie dotyczą autobusów używanych w obrębie jednej gminy.

Rozdział 3.

Dodatkowe warunki techniczne dorożek samochodowych.

§ 16. Dorożki samochodowe powinny być tak zbudowane, urządzone i utrzymywane, aby posiadały estetyczny wygląd, nie zagrażały bezpieczeństwu osób z nich korzystających i zapewniały im dostateczną wygodę i warunki higieniczne w czasie przejazdu.

§ 17. (1) Nadwozia dorożek samochodowych powinny być bądź zamknięte stale bądź tak urządzone, aby mogły być szczelnie zamykane, przy czym pomieszczenie dla podróżnych powinno być oddzielone od pomieszczenia kierowcy oszkloną ścianką oraz posiadać oddzielne drzwi na zewnątrz z każdej strony pojazdu.

(2) Ilość miejsc w dorożce samochodowej powinna być tak ustalona, aby dopuszczalna nośność pojazdu nie była przekroczona oraz aby, oprócz wygodnego pomieszczenia dla podróżnych, było również pomieszczenie na ich bagaże.

(3) Każda dorożka samochodowa powinna być zaopatrzona:

a) w szyby ze szkła nie rozpryskującego się;

b) w samoczynnie działającą wycieraczkę szyby przedniej przed kierowcą;
c) w jedno zapasowe koło lub obręcz ogumioną;
d) w komplet narzędzi oraz części zamiennych, koniecznych do przeprowadzania ewentualnych doraźnych napraw w drodze;
e) w elektryczne urządzenie oświetleniowe i elektryczny rozrusznik;
f) w licznik samoczynnie wskazujący wysokość opłaty za przejazd (taksomierz), umieszczony w miejscu łatwo widocznym dla podróżnego.

(4) Wojewódzka władza administracji ogólnej na wniosek zarządu gminy może zezwolić względem wszystkich lub części dorożek samochodowych na odstępstwa od wymagań przewidzianych w ust. (1) i (3), bez naruszenia jednak przepisów § 16.

§ 18. Przepisy zawarte w § 16 oraz w § 17 ust. (1), (2) i (3) stosują się również do innych pojazdów przeznaczonych do zarobkowego przewozu osób, z wyjątkiem autobusów.

DZIAŁ IV.

Dopuszczenie pojazdów mechanicznych do ruchu na drogach publicznych.

§ 19. (1) Do ruchu na drogach publicznych dopuszczone są:
a) pojazdy mechaniczne zarejestrowane tj. zaopatrzone w dowód rejestracyjny, zawierający również kartę kontroli opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego, albo w czasowe pozwolenie na kursowanie i w tablice rejestracyjne (§ 24 i § 32 ust. (1) i (2));
b) pojazdy mechaniczne, zaopatrzone w czasowe pozwolenie na kursowanie i w tablice ze znakami próbnymi (§ 30 i § 32 ust. (1) i (2));
c) pojazdy mechaniczne, będące własnością władz, instytucyj lub oddziałów wojskowych, zaopatrzone w wojskowe znaki i wojskowe dowody rejestracyjne (§ 32 ust. (3));
d) zagraniczne pojazdy mechaniczne, zaopatrzone w międzynarodowe świadectwa samochodowe, w znaki rejestracyjne państwa, z którego pochodzą, i w międzynarodowe znaki wyróżniające;
e) pojazdy mechaniczne, nie mogące rozwinąć szybkości ponad 10 km na godzinę — bez dowodów rejestracyjnych lub czasowych pozwoleń na kursowanie oraz bez tablic rejestracyjnych lub tablic ze znakami próbnymi.

(2) Przepisy ust. (1) mają zastosowanie również do wszelkich przyczepek, ciągnionych przez pojazdy mechaniczne.

(3) Minister Komunikacji może dopuścić do ruchu czasowego pojazdy mechaniczne pochodzące z państw obcych, zaopatrzone w znaki rejestracyjne i dokumenty, wystawione przez władze tych państw, na ustalonych przez siebie warunkach.

§ 20. (1) Rejestracji pojazdów mechanicznych (§ 19 ust. (1) lit. a)) dokonywają wojewódzkie władze administracji ogólnej, właściwe ze względu na miejsce stałego postoju pojazdu, na podstawie podania właściciela pojazdu oraz dodatnich wyników badania technicznego.

(2) Rejestracji pojazdów, przeznaczonych do przewozów zarobkowych, dokonywa się zgodnie z warunkami koncesji.

(3) Rejestracja pojazdów odbywa się bez uprzedniego badania technicznego, jeżeli od dnia wycofania pojazdu z ruchu upłynęło nie więcej niż sześć miesięcy, a to wycofanie nie nastąpiło z powodu stwierdzenia, że pojazd nie odpowiada warunkom przewidzianym w §§ 6—18, ani też z powodu niedostarczenia pojazdu do badania technicznego.

§ 21. (1) Podanie właściciela pojazdu o rejestrację (§ 19 ust. (1) lit. a)) powinno zawierać: imię i nazwisko (firmę) i adres właściciela pojazdu, opis pojazdu, jego przeznaczenie, miejsce stałego postoju pojazdu oraz podpis właściciela pojazdu, stwierdzający prawdziwość powyższych danych.

(2) Do podania o rejestrację powinno być dołączone potwierdzenie zgłoszenia pojazdu (§§ 2 — 5) oraz potwierdzenie pisemne sprzedaży (nabycia), jeżeli pojazd nie był dotychczas rejestrowany, lub unieważniony dowód rejestracyjny, jeżeli pojazd był już rejestrowany.

(3) Władza może, w razie wątpliwości, zażądać złożenia dowodu własności pojazdu, dowodu jego oclenia, jego szczegółowego opisu technicznego, potwierdzonego przez wytwórnię lub jej przedstawiciela, oraz sprawdzić jego ciężar.

§ 22. (1) Krajowe wytwórnie pojazdów mechanicznych mogą uzyskać zaświadczenie dopuszczalności typów pojazdów przez nie wyrabianych.

(2) Zaświadczenie dopuszczalności typu wydaje Ministerstwo Komunikacji po sprawdze-

niu, czy pojazdy mechaniczne, wykonane według przedstawionych rysunków i opisu technicznego, odpowiadają wymaganiom rozporządzenia niniejszego oraz po zbadaniu, czy wszystkie mechanizmy danego pojazdu należycie działają.

§ 23. (1) Badanie techniczne pojazdu mechanicznego (§ 20 ust. (1)) ma stwierdzić, czy pojazd odpowiada warunkom §§ 6 — 18 lub warunkom zaświadczenia o dopuszczalności typu (§ 22) oraz zgodność pojazdu z jego opisem, zamieszczonym w podaniu.

(2) W razie nieusunięcia w wyznaczonym terminie braków i usterek, stwierdzonych w czasie badania technicznego, każde następne badanie może nastąpić dopiero po opłaceniu kosztów badania, zgodnie z przepisami o postępowaniu administracyjnym. Wysokość kosztów badania ustala Minister Komunikacji.

§ 24. (1) Jeżeli podanie o rejestrację (§ 21) zostało złożone równocześnie z przedstawieniem pojazdu mechanicznego do badania technicznego i badanie to dało wynik dodatni, wojewódzka władza administracji ogólnej wydaje tablice rejestracyjne po pobraniu opłaty, przewidzianej w § 35, oraz dowód rejestracyjny wraz z kartą kontroli opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego po pobraniu należnych opłat na rzecz tego Funduszu.

(2) Jeżeli pojazd mechaniczny nie został przedstawiony do badania technicznego jednocześnie ze złożeniem podania (§ 21) lub jeżeli w wyniku badania technicznego okazało się potrzebnym usunięcie pewnych usterek, które nie zagrażają jednak bezpieczeństwu ruchu, wojewódzka władza administracji ogólnej może dopuścić czasowo pojazd do ruchu przez wydanie tablic rejestracyjnych i czasowego pozwolenia na kursowanie na okres do 30 dni, po pobraniu należnych opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego oraz opłaty, przewidzianej w § 35.

(3) Jeżeli pojazd mechaniczny, dopuszczony czasowo do ruchu (ust. (2)), nie zostanie przed upływem terminu ważności czasowego pozwolenia na kursowanie poddany badaniu technicznemu z wynikiem dodatnim, właściciel pojazdu powinien bezzwłocznie zwrócić tablice rejestracyjne właściwej wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

(4) Pojazdy mechaniczne przeznaczone do wykonywania zarobkowego przewozu osób mogą być dopuszczone do ruchu tylko na podstawie dodatnich wyników badania technicznego.

§ 25. Jeżeli zarejestrowanie pojazdu mechanicznego nastąpiło pod określonymi warunkami, wynikającymi z przepisów prawa cywilnego, handlowego, administracyjnego lub z przepisów skarbowych, celnych względnie przepisów o Państwowym Funduszu Drogowym i innych, wówczas stosowne zastrzeżenia będą uwidocznione w dowodzie rejestracyjnym.

§ 26. (1) Jeżeli w pojeździe mechanicznym dokonane zostały ważne zmiany konstrukcyjne, np. zmiana źródła siły tj. rodzaju lub modelu silnika, ustroju podwozia, hamulców lub mechanizmu kierowniczego albo taka zmiana budowy nadwozia, która powoduje zmianę nośności, ciężaru albo środka ciężkości pojazdu, to pojazd taki nie może być użyty do ruchu przed dokonaniem badania technicznego z wynikiem dodatnim.

(2) Zmiana przeznaczenia pojazdu mechanicznego, uprzednio zarejestrowanego do użytku prywatnego, na pojazd przeznaczony do przewozów zarobkowych nastąpić może tylko na zasadzie dodatniego wyniku badania technicznego (§ 23).

(3) Pojazdy mechaniczne przeznaczone do zarobkowych przewozów osób lub towarów podlegają badaniom technicznym corocznie w terminach ustalonych przez wojewódzkie władze administracji ogólnej i zaznaczonych w dowodach rejestracyjnych.

§ 27. Wszelkie zmiany danych, uwidocznionych w dowodzie rejestracyjnym, właściciel pojazdu mechanicznego powinien zgłosić w ciągu 14 dni władzy, która dowód wydała.

§ 28. W razie przeniesienia miejsca stałego postoju zarejestrowanego pojazdu mechanicznego na obszar innego województwa, właściciel pojazdu powinien w ciągu 14 dni zwrócić dotychczasowe tablice rejestracyjne i dowód rejestracyjny wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, właściwej dla nowego miejsca postoju pojazdu, która wyda inne tablice rejestracyjne i nowy dowód rejestracyjny bez badania technicznego, chyba że zachodzą okoliczności przewidziane w § 26 ust. (1) i (2).

§ 29. (1) Wycofanie pojazdu mechanicznego z ruchu następuje przez zwrot lub odebranie tablic rejestracyjnych.

(2) W razie wycofania pojazdu z ruchu wojewódzka władza administracji ogólnej potwierdza zwrot tablic rejestracyjnych na unieważnionym dowodzie rejestracyjnym.

(3) Unieważniony dowód rejestracyjny zastępuje potwierdzenie zgłoszenia. Przepisy § 2

ust. (4) i (5), § 3 ust. (1) i (2), § 4 oraz § 5 ust. (1) mają odpowiednie zastosowanie.

§ 30. (1) Jeżeli pojazd mechaniczny ma być przeznaczony do jazd, które nie mają charakteru normalnego używania, wojewódzka władza administracji ogólnej może wydać czasowe pozwolenie na dopuszczenie pojazdu do ruchu oraz tablice ze znakami próbnymi (§ 19 ust. (1) lit. b)) za opłatą ustaloną przez Ministra Komunikacji.

(2) Korzystanie z czasowego pozwolenia dozwolone jest tylko w zakresie i na warunkach w nim wyszczególnionych.

(3) Za korzystanie z tablic ze znakami próbnymi na okres do 3 dni do koniecznych przejazdów związanych z rejestracją pojazdu oraz do odprowadzenia do miejsca przeznaczenia pojazdu wycofanego z ruchu opłat się nie pobiera.

(4) Wytwórnie pojazdów mechanicznych i firmy handlujące pojazdami mechanicznymi mogą otrzymać określoną ilość tablic ze znakami próbnymi za opłatą zniżoną. Osoby te obowiązane są prowadzić książkę wyjazdów, zapisując do niej nazwisko kierowcy oraz czas wyjazdu i powrotu. Książkę tę należy okazywać władzom na każde żądanie.

(5) Używanie pojazdów mechanicznych, zaopatrzonych w tablice ze znakami próbnymi, do wykonywania przewozów zarobkowych jest wzbronione.

§ 31. (1) Minister Komunikacji może upoważnić organizację społeczną, reprezentującą interesy automobilizmu, do przeprowadzania badań technicznych pojazdów mechanicznych, a także powierzyć jej dokonywanie innych czynności, związanych z dopuszczeniem pojazdów do ruchu na warunkach przez siebie określonych.

(2) Wojewódzka władza administracji ogólnej może upoważnić powiatową władzę administracji ogólnej do wykonywania rejestracji pojazdów mechanicznych i wydawania tablic ze znakami próbnymi.

§ 32. (1) Każdy pojazd mechaniczny dopuszczony do ruchu, z wyjątkiem pojazdów wymienionych w § 19 ust. (1) lit. e), powinien być zaopatrzony w dwie tablice rejestracyjne lub tablice ze znakami próbnymi, przytwierdzone z przodu i z tyłu pojazdu.

(2) Wymiary i wygląd tablic rejestracyjnych oraz tablic ze znakami próbnymi, jak również system oznaczania pojazdów, wymienionych w § 19 ust. (1) pod lit. a) i b), ustala Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(3) Wymiary i wygląd wojskowych znaków rejestracyjnych (§ 19 ust. (1) lit. c)) ustala Minister Spraw Wojskowych.

§ 33. (1) Tablice rejestracyjne powinny być umieszczone na miejscu widocznym i zabezpieczonym od zabłocenia w płaszczyznach pionowych i przytwierdzone do pojazdu w sposób trwały. Tablice ze znakami próbnymi mogą być przytwierdzone w sposób tymczasowy, lecz zabezpieczający od zagubienia.

(2) Na samochodach obydwie tablice rejestracyjne i tablice ze znakami próbnymi powinny być tak umieszczone, aby krawędzie poziome tablic były prostopadłe do osi podłużnej pojazdu.

(3) Na motocyklach tylna tablica rejestracyjna lub tablica ze znakiem próbnym powinna być tak umieszczona, aby krawędź pozioma tablicy była prostopadła do osi podłużnej pojazdu, tablica zaś przednia powinna być umieszczona wzdłuż jego osi podłużnej.

(4) Jeżeli na pojeździe założona jest tablica świetlna, o wyglądzie i wymiarach ściśle odpowiadających tablicy rejestracyjnej, wówczas zaopatrzenie pojazdu w tablicę rejestracyjną nie jest wymagane.

(5) Zabronione jest zakrywanie i ozdabianie w jakikolwiek sposób tablic rejestracyjnych lub tablic ze znakami próbnymi, jak również umieszczanie z przodu lub z tyłu pojazdu mechanicznego innych znaków, nie przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym, z wyjątkiem znaków: a) wytwórni, b) korpusu dyplomatycznego (znak CD), c) państwowych, d) miejskich oraz e) klubów automobilowych, motocyklowych i touring klubów.

(6) Pojazdy mechaniczne, prowadzone przez uczących się jazdy, powinny być w czasie jazdy zaopatrzone z przodu i z tyłu w okrągłe tarcze, nie zasłaniające tablic rejestracyjnych, o średnicy 30 cm z wypisanymi wyrazami „NAUKA JAZDY" na ciemnobłękitnym tle białymi literami w dwa rzędy w prostych liniach. Litery powinny być drukowane, o szerokości 35 mm, wysokości 50 mm, grubości kreski 8 mm; odległość między rzędami powinna wynosić 40 mm. Na motocyklach można umieszczać jedną taką tarczę o średnicy zmniejszonej do 20 cm, z napisami odpowiednio zmniejszonymi, a widocznymi z przodu i z tyłu. Z tyłu pojazdów mechanicznych tarcza z napisem „NAUKA JAZDY" może być zastąpiona przez odpowiedni napis.

§ 34. Przenoszenie tablic rejestracyjnych z pojazdu, dla którego zostały wydane, na inny pojazd jest zakazane.

§ 35. (1) Tablic rejestracyjnych i tablic ze znakami próbnymi dostarcza władzom administracji ogólnej Państwowy Fundusz Drogowy.

(2) Opłaty za tablice rejestracyjne ustala Minister Komunikacji.

(3) Opłaty za tablice rejestracyjne pobiera się na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego w razie:

a) wydania nowych (nieużywanych) tablic,

b) wydania innych tablic w zamian za tablice całkowicie zniszczone lub unieważnione z powodu zagubienia.

(4) W razie zagubienia chociażby jednej z tablic rejestracyjnych lub tablic ze znakami próbnymi właściciel pojazdu powinien bezzwłocznie zgłosić o tym władzy administracji ogólnej, która tablice wydała. Władza ta po okazaniu dowodu jednorazowego ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym o zagubieniu lub po pobraniu opłaty za ogłoszenie unieważni poprzednie tablice i wyda w zamian inne.

§ 36. Wojewódzka władza administracji ogólnej, w której okręgu pojazd mechaniczny jest używany, może zarządzić jego badanie techniczne (§ 23). W razie stwierdzenia na podstawie badania technicznego, że pojazd nie odpowiada warunkom przewidzianym w §§ 6 — 18, a dalsze używanie pojazdu zagraża bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu, wojewódzka władza administracji ogólnej może wycofać pojazd z ruchu.

§ 37. (1) W wyjątkowych przypadkach, jeżeli względy bezpieczeństwa ruchu tego wymagają, powiatowa władza administracji ogólnej, w której okręgu pojazd mechaniczny jest używany, może zabronić używania pojazdu do czasu przeprowadzenia badania technicznego (§ 23).

(2) Wycofanie pojazdu z ruchu może być orzeczone również przez powiatową władzę administracji ogólnej w razie niemożności ustalenia osoby właściciela pojazdu lub jej miejsca zamieszkania, miejsca stałego postoju pojazdu lub też nieprzedstawienia pojazdu do badania technicznego w terminie i miejscu wyznaczonym.

§ 38. Organ kontroli drogowej może zatrzymać dowód rejestracyjny w razie stwierdzenia jego nieważności, z powodu nieuiszczenia opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego lub w razie stwierdzenia, że pojazd mechaniczny nie odpowiada warunkom przewidzianym w §§ 6 — 18. Zwrot dowodu następuje po uregulowaniu opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego lub po stwierdzeniu usunięcia braków technicznych w pojeździe.

DZIAŁ V.
O kierowcach pojazdów mechanicznych.

Rozdział 1.
Pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych.

§ 39. (1) Do prowadzenia na drogach publicznych pojazdów mechanicznych, oprócz wymienionych w § 19 ust. (1) lit. e), upoważnione są osoby, które posiadają odpowiednie pozwolenia, określające rodzaj i zakres uprawnień.

(2) W zależności od kwalifikacyj i zamierzeń, dzieli się kierowców na:

a) niezawodowych (amatorów) i b) zawodowych.

(3) Pozwolenie może być udzielone:

a) kierowcy niezawodowemu — na prowadzenie pojazdów mechanicznych, nie przeznaczonych do zarobkowych przewozów,

b) kierowcy zawodowemu — na prowadzenie wszelkich pojazdów mechanicznych.

(4) Pozwolenia mogą być wydawane na prowadzenie samochodów lub motocykli albo też na prowadzenie obu powyższych rodzajów pojazdów mechanicznych.

§ 40. (1) Do prowadzenia pojazdów mechanicznych, nie przeznaczonych do zarobkowych przewozów, upoważnione są, poza osobami wymienionymi w § 39, ponadto osoby, które posiadają:

a) pozwolenie, wydane przez władze wojskowe — lub

b) międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie pojazdów.

(2) Pozwolenie wydane przez władze wojskowe upoważnia żołnierzy pozostających w czynnej służbie wojskowej lub w stanie nieczynnym do prowadzenia pojazdów mechanicznych wojskowych oraz cywilnych nie przeznaczonych do przewozów zarobkowych.

(3) Międzynarodowe pozwolenie upoważnia do prowadzenia pojazdu, zaopatrzonego w międzynarodowe świadectwo samochodowe i tablice rejestracyjne państwa, z którego pochodzi, oraz w międzynarodowy znak wyróżniający (§ 19 ust. (1) lit. d)).

(4) Minister Komunikacji może zezwolić pod określonymi warunkami na czasowe prowadzenie pojazdów mechanicznych osobom posiadającym pozwolenie, wydane przez państwa obce.

§ 41. (1) Pozwolenie wydaje się po stwierdzeniu wymaganych kwalifikacyj na prowadzenie odpowiednich pojazdów mechanicznych oraz po złożeniu przez ubiegającego się o pozwolenie pisemnego oświadczenia, że nie odmówiono mu już wydania pozwolenia ani też nie odebrano poprzednio posiadanego pozwolenia.

(2) Sprawdzanie umiejętności prowadzenia pojazdu odbywa się praktycznie na pojeździe, dostarczonym przez ubiegającego się o pozwolenie.

(3) Jeżeli posiadający pozwolenie na prowadzenie pewnego rodzaju pojazdów mechanicznych pragnie uzyskać pozwolenie na prowadzenie pojazdów innego rodzaju, to powinien dodatkowo wykazać się umiejętnością prowadzenia tego rodzaju pojazdów.

(4) Osoby, które wykazały się umiejętnością prowadzenia motocykli bez wózków, otrzymują pozwolenie na prowadzenie również motocykli z wózkami.

Rozdział 2.

Kierowcy niezawodowi.

§ 42. Pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych dla kierowców niezawodowych (§ 39 ust. (3) lit. a)) nie może być wydane osobom, które:

a) nie ukończyły 16 lat;
b) posiadają wady organiczne lub psychiczne, uniemożliwiające lub utrudniające prowadzenie pojazdu — oraz
c) nie znają języka polskiego w takim stopniu, aby mogły orientować się w warunkach ruchu drogowego.

§ 43. (1) Pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych dla kierowców niezawodowych wydaje upoważniona przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych organizacja społeczna, reprezentująca interesy automobilizmu, po uprzednim stwierdzeniu, że osoba ubiegająca się o pozwolenie posiada umiejętność prowadzenia pojazdu mechanicznego oraz znajomość przepisów o ruchu.

(2) Osobom, którym odmówiono wydania pozwolenia względnie wydane pozwolenie odebrano, może być wydane nowe pozwolenie po uprzednim wyrażeniu na to zgody przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

(3) Osobom, u których w czasie praktycznego sprawdzania umiejętności prowadzenia pojazdów mechanicznych zostały stwierdzone wady organiczne lub psychiczne, utrudniające lub uniemożliwiające prowadzenie pojazdu, pozwolenie na prowadzenie pojazdu może być wydane, po stwierdzeniu przez lekarza - specjalistę, że stan ich zdrowia pozwala na prowadzenie pojazdu bez narażenia na szkodę bezpieczeństwa publicznego.

Rozdział 3.

Kierowcy zawodowi.

§ 44. Pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych dla kierowców zawodowych (§ 39 ust. (3) lit. b)) nie może być wydane osobom, które:

a) nie ukończyły 21 lat;
b) są żołnierzami pozostającymi w czynnej służbie wojskowej lub w stanie nieczynnym;
c) nie posiadają kwalifikacyj dających gwarancję, że zawód kierowcy pojazdów wykonywać będą bez zagrażania bezpieczeństwu publicznemu;
d) posiadają wady organiczne lub psychiczne, utrudniające prowadzenie pojazdu, albo podlegają nałogom, utrudniającym prawidłowe prowadzenie pojazdów;
e) nie umieją biegle mówić i czytać po polsku.

§ 45. (1) Pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych dla kierowców zawodowych wydaje powiatowa władza administracji ogólnej po sprawdzeniu kwalifikacyj fachowych przez upoważnioną przez Ministra Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych organizację społeczną, reprezentującą interesy automobilizmu.

(2) Ubiegający się o pozwolenie powinien wnieść do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej według miejsca jego zamieszkania, podanie na druku ustalonego wzoru, zawierające:

a) imię, nazwisko i dokładny adres ubiegającego się,
b) datę i miejsce urodzenia oraz imiona rodziców,
c) dotychczasowy zawód i wykształcenie,
d) dane o stosunku do służby wojskowej,
e) określenie rodzaju pojazdów, na których prowadzenie chce uzyskać pozwolenie (§ 39 ust. (4)),

f) oświadczenie, czy posiada już pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, jakie, od jakiego czasu i przez kogo wydane, oraz

g) oświadczenie, czy posiada praktykę samochodową, względnie inne przygotowanie fachowe, jaką i od jakiego czasu.

(3) Do podania należy dołączyć:

a) świadectwo urodzenia lub inne świadectwo, stwierdzające wiek i miejsce urodzenia ubiegającego się oraz imiona rodziców,

b) 2 niepodklejone fotografie o wymiarach 4 × 6 cm, z których jedna ma zawierać stwierdzenie tożsamości osoby.

(4) Powiatowa władza administracji ogólnej może zażądać przedstawienia dowodu, stwierdzającego stosunek do służby wojskowej.

(5) Powiatowa władza administracji ogólnej zbiera o ubiegającym się wiadomości o jego kwalifikacjach moralnych, a w szczególności ustala, czy i za co był karany oraz czy nie oddaje się pijaństwu lub innym szkodliwym dla wykonywania zawodu nałogom, a następnie, jeżeli zebrane wiadomości są korzystne, wzywa ubiegającego się do poddania się badaniu przez lekarza urzędowego, celem stwierdzenia, czy nie posiada wad, wymienionych w § 44 lit. d), oraz sprawdzenia umiejętności niesienia pierwszej pomocy w razie nieszczęśliwego wypadku z ludźmi.

(6) Jeżeli zebrane o ubiegającym się wiadomości lub wyniki badania lekarza urzędowego wykażą brak wymaganych kwalifikacyj, powiatowa władza administracji ogólnej odmówi wydania pozwolenia.

(7) Jeżeli do udzielenia pozwolenia nie zachodzą żadne przeszkody, powiatowa władza administracji ogólnej przesyła podanie ubiegającego się o pozwolenie do organizacji upoważnionej przez Ministra Komunikacji (ust. (1)) w celu sprawdzenia jego kwalifikacyj fachowych.

(8) Sprawdzenie kwalifikacyj fachowych polega na stwierdzeniu, że ubiegający się posiada:

a) praktyczną umiejętność prowadzenia pojazdu mechanicznego;

b) dokładną znajomość ogólnych porządkowych przepisów drogowych i przepisów szczegółowych, obowiązujących na obszarze danego województwa (m. st. Warszawy);

c) dokładną znajomość budowy pojazdu i działania jego części;

d) umiejętność przeprowadzania doraźnych napraw pojazdu w zakresie potrzebnym do utrzymania pojazdu w ruchu;

e) umiejętność obchodzenia się z benzyną i innymi materiałami pędnymi;

f) umiejętność czytania map samochodowych.

§ 46. Minister Komunikacji może przekazać organizacji upoważnionej do sprawdzania kwalifikacyj fachowych osób ubiegających się o pozwolenie (§ 45 ust. (1)), również wydawanie pozwoleń dla kierowców zawodowych, na warunkach ustalonych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Rozdział 4.
Zamiana pozwoleń wojskowych.

§ 47. (1) Żołnierze pozostający w czynnej służbie wojskowej lub w stanie nieczynnym, ubiegający się o pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych jako kierowcy niezawodowi, mogą je uzyskać w trybie przewidzianym w § 43.

(2) Żołnierze pozostający w czynnej służbie wojskowej lub w stanie nieczynnym, którzy posiadają pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, wydane przez władze wojskowe, mogą bez sprawdzenia kwalifikacyj fachowych otrzymać w ciągu służby wojskowej lub w ciągu roku po zakończeniu służby wojskowej pozwolenie na prowadzenie odpowiednich pojazdów mechanicznych jako kierowcy niezawodowi po przedstawieniu odpisu pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych, wydanego przez władze wojskowe.

(3) Żołnierze pozostający w czynnej służbie wojskowej lub w stanie nieczynnym, którzy posiadają pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, wydane przez władze wojskowe co najmniej z oceną dobrą, mogą bez sprawdzenia kwalifikacyj fachowych otrzymać w ciągu roku po zakończeniu służby wojskowej pozwolenie na prowadzenie odpowiednich pojazdów mechanicznych, jako kierowcy zawodowi, w trybie przewidzianym w § 45 ust. (1) — (6), po dołączeniu odpisu pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych, wydanego przez władze wojskowe.

Rozdział 5.
Odbieranie pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych.

§ 48. Jeżeli po wydaniu pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych okaże

Strzylok	zwinięte dn. 31.XII. 1937 r.
Tylna Góra	zwinięte dn. 15.XII. 1937 r.
Węglowice Częstochowskie	wpisać w 6 rub. „L"
Wierzchosławice	dopisać w 2 rub. „Tarnowskie"
	wpisać w 6 rub. „L"
Wierzchucin Królewski	„ „ 11 „ „tf. tg. od 8—13 i 15—21 g."
Zaleśniak	zwinięte dn. 15.XII. 1937 r.

„Zmiany w połączeniach pocztowych na traktach„.

Rubrykę 5 spisu urzędów pocztowych oraz: mapę połączeń pocztowych, przegląd kierowania przesyłek i plany wymiany poczty uzupełnić:

Leszno k. Błonia	wpisać „Warszawa 2" zamiast „Błonie st. k. Warszawa—Łowicz"
Zbrachlin	„ „Bydgoszcz 1" zamiast „Pruszcz k. Bydgoszczy"
Topolno	„ „ „ „ „
Gruczno	„ „ „ „Parlin st. k., Bydgoszcz—Laskowice"
Chołoniewicze	„ „Deraźne" „ „Janowa Dolina"
Ratno	„ „Kowel 2" zamiast „Zabłocie st. k. Brześć n.B.—Kowel"
Niemenczyn n. Wilią	skreślić „Wilno—Podbrodzie"
Kobylagóra	wpisać „Kępno" zamiast „Ostrzeszów, Ostrów Wlkp.—Kępno"
Mąkoszyce	„ „ „ „Ostrzeszów"

Uzupełnienie Nr 9 do wykazu wydawnictw pozbawionych debitu pocztowego

WYCIĄĆ I WKLEIĆ

Nalepić na stronę	Czasopisma		
str. 42	La Juste Parole	fr.	Paryż
str. 71	Sans — gene	fr.	Paryż
str. 93	Związkowiec	pol.	Toronto — (Kanada)
str. 5	„XX Amžius"	litewski	Kowno
str. 43	„Lietuvos Žinios"	„	Kowno
str. 5	„Amerikos Lietuvis" — The	„	Kowno
str. 43	Lithuanian American	„	Worcester-Mass (Amer.)
str. 45	„Margutis"	„	Chicago
	Broszury		
str. 151	Sowietskie Kniżnyje Nowinki katalog druków	ros.	Moskwa

WYCIĄĆ I WKLEIĆ

UZUPEŁNIENIE Nr 15 DO SPISU URZĘDÓW

W spisie urzędów, agencji i pośrednictw p.-t. należy przeprowadzić następujące zmiany:

Klasa, stopień i rodzaj jednostki eksploatacyjnej	NAZWA urzędu, agencji, oddziału, pośrednictwa lub stacji kolejowej	Numer pola paczkowego	Strefa paczkowa	Punkt wymiany i odcinek kolejowy	Godziny służbowe w dziale telekomunikacyjnym	Numer sytuacyjny pola dla telefonu	Strefa telefoniczna	Województwo i Starostwo	Dyrekcja Okręgu P. i T.	Uwagi:
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Oddział	Chełm Lubelski 1 (ul. Lubelska 162)	563		Chełm Lubelski	L	60—53		Lb. Chełm	Lb.	tf. od 9—16 g. uruch. 30.XI.37
V	Gdynia 9 (Grabówek)	146		Gdynia 1	L	23—20		Pm. Gdynia	Bd.	uruch. 2.I.38
Ag. 3	Nacza	676		Raduń	L	27—61		Nw. Lida	Wl.	uruch. 23.XII.37
Ag. 3	Ołtusz	590		Małoryta	L	54—56		Pl. Brześć n/Bug.	Wl.	uruch. 2.I.38
Ag. 3	Zanarocze	916		Kobylnik—Nowe—Święciany — Narocz	L	18—73		Wl. Postawy	Wl.	uruch. 2.I.38

Aleksandrów Łódzki	wpisać w 6 rub. „C" zamiast „L"
Berezów	skreślić w 11 rub. uwagę
Boronów k. Lublińca	wpisać w 11 rub. „Jednorazowe urzędowanie od 8.XI.—15.V."
Bystra k. Jordanowa	„ „ 6 „ „L"
Czajków	„ „ 6 „ „L"
	„ „ 11 „ „Urzędowanie jednorazowe od 8—15 g."
Czarny Las leśn.	zwinięte dn. 31.XII. 1937 r.
Drohiczówka	wpisać w 6 rub. „L"
Imielno Jędrzejowskie	„ „ 6 „ „L"
Jarosławicze	„ „ 11 „ „Urzędowanie jednorazowe od 8—15 g."
Jastrząb	skreślić w 11 rub. uwagę
Klimontów Sosnowiecki	wpisać w 6 rub. „L"
Kołaczkowo	„ „ 11 „ „Urzędowanie jednorazowe od 8—15 g."
Korzenna	„ „ 6 „ „L"
Miedźno k. Kłobucka	„ „ 6 „ „L"
Mierzęcice	„ „ 6 „ „L"
Moszczenica k. Gorlic	„ „ 6 „ „L"
Orzech	„ „ 5 „ „Nakło śląskie" zamiast „Świerklaniec"
Ostapie	„ „ 6 „ „L"
Pacanów	„ „ 6 „ „C" zamiast „L"
Piotrkowice	„ „ 6 „ „L"
Puszczykowo	„ „ 11 „ „tf. tg. od 8—18 g."
Roś	„ „ 6 „ „C" zamiast „L"
	skreślić w 11 rub. uwagę

się, że pozwolenie zostało wydane osobie, której już odmówiono wydania pozwolenia lub odebrano poprzednio wydane pozwolenie (§ 41 ust. (1)), albo też zostaną ujawnione okoliczności, które w myśl §§ 42 i 44 powodują odmowę udzielenia pozwolenia, powiatowa władza administracji ogólnej właściwa według miejsca zamieszkania kierowcy zarządzi odebranie pozwolenia.

§ 49. (1) Pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych powinno być odebrane w przypadkach następujących:

a) jeżeli kierowca, będąc w stanie nietrzeźwym, spowodował wypadek;
b) jeżeli kierowca, w razie spowodowania wypadku z ludźmi, nie udzielił pomocy ofiarom wypadku;
c) w razie stwierdzenia niezdolności organicznej lub psychicznej do prowadzenia pojazdów — lub
d) w razie skazania prawomocnym wyrokiem sądowym kierowcy zawodowego za przestępstwo, które świadczy o utracie wymaganych kwalifikacyj (§ 44 lit. c) i d)).

(2) W razie stwierdzenia stałego przekraczania przepisów o ruchu, nadużywania alkoholu, powtarzania się nieszczęśliwych wypadków itp., powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa według miejsca zamieszkania kierowcy, może odebrać pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych, po uprzednim dwukrotnym pisemnym uprzedzeniu.

(3) We wszystkich przypadkach, wyszczególnionych w ust. (1) i (2), czas, na który pozwolenie zostaje cofnięte, uzależnia się od dotychczasowego zachowania się kierowcy i okoliczności towarzyszących wypadkowi, a w przypadku wymienionym w ust. (1) lit. c) — od opinii lekarza urzędowego.

(4) W przypadkach wymienionych w ust. (1) lit. a), b) i d) okres czasu, na który powinno być cofnięte pozwolenie, nie może być krótszy od 1 roku.

§ 50. Zwrot pozwolenia, odebranego na przeciąg określonego czasu, może być uzależniony od dodatniego wyniku ponownego sprawdzenia, czy kierowca posiada umiejętność prowadzenia pojazdów, albo od wyniku sprawy karno-administracyjnej lub karno-sądowej, jeżeli okoliczności, które spowodowały czasowe odebranie pozwolenia, mają być przedmiotem postępowania karno-administracyjnego lub karno-sądowego.

§ 51. Jeżeli zachodzą okoliczności, z których wynika, że kierowca posiada wady organiczne lub psychiczne, utrudniające lub uniemożliwiające mu prowadzenie pojazdów mechanicznych, powiatowa władza administracji ogólnej może zarządzić zbadanie go przez lekarza urzędowego. Nieusprawiedliwione niezgłoszenie się do badania uważane będzie za równoznaczne z brakiem wymaganych kwalifikacyj.

DZIAŁ VI.

Przepisy o prowadzeniu i ruchu pojazdów mechanicznych.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 52. (1) Ruch pojazdów mechanicznych na drogach publicznych o twardej nawierzchni powinien odbywać się wyłącznie na tej nawierzchni; jeżeli jednak na drogach o twardej nawierzchni istnieją obok tej nawierzchni specjalne gruntowe (letnie) tory, wówczas ruch może odbywać się także na tych torach.

(2) Stosowanie niszczących jezdnię urządzeń przeciwślizgowych na drogach o nawierzchni twardej dopuszczalne jest tylko podczas ślizgawicy lub na śniegu.

(3) Pojazdy mechaniczne o nośności do 1,5 tony podlegają przepisom o ruchu samochodów osobowych, jeżeli szczególne przepisy nie stanowią inaczej.

§ 53. (1) W czasie prowadzenia pojazdu mechanicznego kierowca powinien zachowywać należytą ostrożność, aby nie zagrażać bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu, nie powodować wypadków, nie utrudniać ruchu innym użytkownikom dróg oraz nie zakłócać spokoju i porządku publicznego.

(2) Zabrania się kierowcy:

a) prowadzić w stanie nietrzeźwym pojazd mechaniczny;
b) oddalać się od pojazdu, gdy silnik pracuje, lub bez sprowadzenia pojazdu na prawą stronę jezdni, jak najdalej od środka drogi, oraz bez zabezpieczenia pojazdu przed uruchomieniem przez osoby niepowołane;
c) dopuszczać do dymienia pojazdu;
d) używać pojazdu w sposób wywołujący hałas;
e) dopuszczać do ładowania pojazdu w ten sposób, aby szerokość naładowanego pojazdu przekraczała 2,5 m, a wysokość nad poziomem drogi 4 m, oraz do przekraczania nośności pojazdu lub przewo-

żenia większej ilości osób ponad normę, ustaloną w dowodzie rejestracyjnym, jak również umieszczać obok siebie osoby lub ładunek w sposób ograniczający swobodę ruchów kierowcy lub utrudniający obserwację drogi.

§ 54. (1) Szybkość pojazdu mechanicznego powinna być taka, aby kierowca panował w każdej okoliczności nad pojazdem.

(2) W osiedlach na obszarze zabudowanym szybkość pojazdów mechanicznych, na pełnych obręczach gumowych lub półpneumatykach, nie może przekraczać 20 km na godzinę, a na pneumatykach — 40 km na godzinę.

(3) Poza obszarami zabudowanymi osiedli szybkość pojazdów mechanicznych, których ciężar ogólny przekracza 3500 kg, zaopatrzonych w pełne obręcze gumowe lub półpneumatyki drążone, nie może przekraczać 40 km na godzinę, a takichże pojazdów na pneumatykach oraz autobusów — 60 km na godzinę. Minister Komunikacji może pod ustalonymi warunkami zezwalać na przekraczanie powyższych norm szybkości określonym pojazdom lub na poszczególnych drogach.

(4) Dla pojazdów mechanicznych na obręczach metalowych szybkość nie może przekraczać 10 km na godzinę.

§ 55. Kierowca pojazdu mechanicznego powinien zmniejszyć szybkość i zachować szczególną ostrożność:

a) na skrzyżowaniach dróg oraz w tych miejscach, gdzie droga nie jest widoczna na dostateczną odległość;
b) na odcinkach drogi, gdzie znajdują się wyznaczone za pomocą tablic lub znaków na jezdni przejścia przez jezdnię;
c) w razie przejeżdżania przez chodnik;
d) przed przystankami tramwajów i innych kolei na drogach, gdy na przystanku stoją lub do niego zbliżają się tramwaje lub pociągi;
e) przy zbliżaniu się do przejazdu kolejowego w poziomie szyn;
f) przy mijaniu lub wyprzedzaniu pochodów, oddziałów wojskowych itp.;
g) w innych przypadkach, gdy bezpieczeństwo ruchu tego wymaga.

§ 56. (1) Na skrzyżowaniach dróg, jeżeli nie ma odmiennych przepisów miejscowych, kierowca powinien ustąpić pierwszeństwa pojazdom, nadjeżdżającym z jego prawej strony; jednak pojazdom, biegnącym po szynach (tramwaje itp.), powinien ustąpić pierwszeństwa przejazdu również i wtedy, kiedy nadjeżdżają z jego lewej strony. Również powinien ustąpić pierwszeństwa drogi pojazdom straży ogniowej, ambulansom sanitarnym oraz pojazdom policji państwowej i żandarmerii wojskowej. Powyższe zasady mają zastosowanie również na zbiegu lub na rozwidleniu (rozgałęzieniu) dróg oraz w razie przecinania się kierunków ruchu pojazdów na jednej drodze.

(2) Na skrzyżowaniach dróg przy skręcaniu na inną drogę skręt w prawo należy wykonać możliwie najbliżej prawego brzegu jezdni, skręt w lewo — możliwie blisko środka jezdni, nie przejeżdżając jednak na jej lewą stronę.

§ 57. (1) Przed przejazdami kolejowymi, jeżeli przejazdy nie są zamykane zaporami, kierowca pojazdu powinien upewnić się, czy nie zbliża się pociąg albo czy zbliżania się pociągu nie zapowiadają sygnały świetlne lub dźwiękowe lub znaki dawane przez służbę kolejową.

(2) Przed przejazdami kolejowymi, jeżeli przejazdy nie są zamykane zaporami, kierowca pojazdu powinien go zatrzymać w odpowiedniej odległości od toru kolejowego, gdy pociąg się zbliża lub gdy sygnały wskazują zbliżanie się pociągu albo gdy służba kolejowa wzywa do zatrzymania się.

(3) Przed przejazdami, które posiadają zapory, kierowca pojazdu powinien go zatrzymać, gdy zapora jest zamknięta lub gdy się ją zamyka, albo gdy dzwonki ostrzegawcze wskazują, że zamknięcie zapory ma właśnie nastąpić lub gdy służba kolejowa wzywa do zatrzymania się przed zaporą.

(4) Kierowca pojazdu powinien zachować szczególną ostrożność przy zbliżaniu się do przejazdów kolejowych, jeżeli wskutek mgły lub z innych powodów źle widać tory kolejowe przed przejazdami niezamykanymi, względnie — zapory przed przejazdami zamykanymi.

§ 58. (1) Kierowca jest obowiązany podczas jazdy trzymać się prawej strony drogi w kierunku jazdy. Na przejazdach kolejowych i na takich odcinkach drogi, gdzie droga nie jest widoczna na dostateczną odległość, kierowca powinien się trzymać jak można najdalej od środka drogi.

(2) Kierowca jest obowiązany zboczyć na prawo przy mijaniu jadących lub idących w przeciwnym kierunku oraz gdy jest wyprzedzany, a na lewo, gdy wyprzedza dążących w tym samym kierunku.

§ 59. (1) Zabrania się wyprzedzać, jeżeli droga nie jest widoczna na dostateczną odle-

głość, oraz na zakrętach i przejazdach kolejowych, jak również przed przystankami tramwajów i kolei na drogach, gdy na przystanku stoi tramwaj lub pociąg.

(2) Kierowca może wyprzedzać wówczas, gdy jezdnia drogi jest odpowiednio szeroka. Poza osiedlami oraz w osiedlach na ulicach, po których mogą obok siebie przejeżdżać najwyżej dwa pojazdy, kierowcy wolno jest wyprzedzać tylko wówczas, gdy przed wyprzedzanym znajduje się dostateczna przestrzeń wolna i nikt nie zbliża się z przeciwnej strony.

(3) Będąc ostrzeżonym o zbliżaniu się pojazdu, który pragnie wyprzedzić, kierowca obowiązany jest natychmiast zboczyć jak najbardziej na prawo i zmniejszyć szybkość, przepuszczając wyprzedzającego po swej lewej stronie.

§ 60. (1) Kierowca, chcąc zatrzymać pojazd lub skręcić nim, powinien zawczasu dać znak o swoim zamiarze ruchem ręki, albo za pomocą specjalnych przyrządów, wymienionych w § 9 ust. (1) lit. j) oraz k).

(2) Przy zatrzymywaniu pojazdu kierowca obowiązany jest sprowadzić go na prawą stronę drogi (w kierunku ruchu) jak najdalej od środka drogi, a w każdym razie w ten sposób, aby nie tamować ruchu na drodze.

(3) Kierowcy nie wolno zatrzymywać pojazdu na skrzyżowaniach i zakrętach dróg, na mostach, na przejazdach kolejowych, na przystankach tramwajów i kolei na drogach, na wyznaczonych przejściach przez jezdnię, na chodnikach oraz w tych miejscach, gdzie droga nie jest widoczna na dostateczną odległość. Zatrzymywanie pojazdów na chodnikach dopuszczalne jest tylko w przypadkach i na warunkach, które określą władze administracji ogólnej stosownie do warunków miejscowych.

(4) W razie konieczności cofania pojazdu kierowca powinien zachować szczególną ostrożność.

(5) Ciągnięcie pojazdu, który nie może być poruszany za pomocą własnego silnika, może się odbywać tylko w razie niezbędnej konieczności i przy zachowaniu szczególnej ostrożności; szybkość pojazdów w takich przypadkach nie może przekraczać 25 km na godzinę. Przepis ten nie dotyczy pojazdów, stanowiących sprzęt wojenny.

§ 61. (1) Kierowca pojazdu mechanicznego obowiązany jest podać zawczasu dźwiękowy sygnał ostrzegawczy we wszystkich okolicznościach, w których zachodzi potrzeba ostrzeżenia.

(2) Zabrania się nadużywania sygnałów dźwiękowych lub używania ich do innych celów niż do niezbędnego ostrzeżenia.

(3) Zabrania się używania jako sygnałów ostrzegawczych: dzwonków, gwizdawek, syren itp., a w osiedlach ponadto sygnałów o silnym lub przeraźliwym dźwięku.

(4) W miastach o dużym ruchu kołowym oraz w uzdrowiskach wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą wprowadzać zakazy używania dźwiękowych sygnałów ostrzegawczych.

§ 62. (1) Od zmroku do świtu oraz podczas silnej mgły pojazd mechaniczny powinien mieć zapalone dwie latarnie przednie o nierażącym świetle i tylną latarkę z czerwonym lub pomarańczowym światłem oraz mieć dokładnie oświetloną tylną tablicę rejestracyjną. Przepis ten nie obowiązuje w czasie postoju pojazdu na dostatecznie oświetlonych ulicach osiedli.

(2) Używanie najaśnic (reflektorów) dozwolone jest jedynie tam, gdzie droga nie jest dostatecznie oświetlona.

(3) Przy wymijaniu z zapalonymi najaśnicami, kierowca pojazdu mechanicznego powinien opuścić snop światła tak, aby światło nie oślepiało jadących z przeciwnej strony, a jednakże oświetlało dostatecznie drogę przed pojazdem.

(4) Przy przewozie ładunków wystających z tyłu poza pojazd więcej niż 1 m, należy od zmroku do świtu lub podczas silnej mgły umieścić na końcu ładunku dodatkową latarkę z czerwonym lub pomarańczowym światłem.

§ 63. (1) Kierowcy pojazdów straży ogniowej, policji państwowej i żandarmerii wojskowej, śpieszących do wypadków, nie są obowiązani stosować się do przepisów o największej dopuszczalnej szybkości, o ruchu pojazdów na skrzyżowaniach dróg, o mijaniu i wyprzedzaniu pojazdów oraz mogą używać odmiennego oświetlenia i odrębnych sygnałów dźwiękowych, a znajdujący się na drodze obowiązani są zawczasu usuwać się z drogi i pozostawiać miejsce wolne tym pojazdom.

(2) Państwowi urzędnicy służby drogowej, powołani do wykonywania kontroli ruchu na drogach publicznych, mogą używać odmiennego oświetlenia i odrębnych sygnałów dźwiękowych.

(3) Wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą nadawać uprawnienia, wymienione

w ust. (1), kierowcom ambulansów sanitarnych i innych pojazdów pogotowia publicznego.

(4) Wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą zabronić innym osobom używania na pewnym obszarze sygnałów dźwiękowych, stosowanych na tym obszarze przez osoby, wymienione w ust. (1) i (2).

§ 64. (1) Kierowca pojazdu mechanicznego obowiązany jest stosować się do znaków, dawanych mu w celu regulacji ruchu przez umundurowanych funkcjonariuszów: policji państwowej, służby drogowej i urzędów gminnych, jak również do znaków, sygnałów i napisów, ustawianych na drogach publicznych przez właściwe władze drogowe.

(2) Na przejazdach kolejowych kierowca jest obowiązany stosować się do znaków, dawanych przez umundurowaną służbę kolejową.

(3) W razie wątpliwości, czy nie została przekroczona nośność pojazdu, określona w dowodzie rejestracyjnym, kierowca ciężarowego pojazdu mechanicznego obowiązany jest na wezwanie organów kontroli drogowej udać się w celu sprawdzenia ciężaru pojazdu do wagi, jeżeli waga znajduje się nie dalej niż w odległości 10 km.

§ 65. Jeżeli ciężar ogólny pojazdu przekracza obciążenie, wskazane na tablicy umieszczonej przed mostem, kierowca może przejeżdżać przez most tylko za specjalnym pozwoleniem właściwego zarządu drogowego.

§ 66. Kierowca pojazdu mechanicznego w razie wypadku z ludźmi powinien niezwłocznie udzielić pomocy ofiarom wypadku oraz zameldować o tym najbliższemu posterunkowi policji.

§ 67. (1) Właściciel pojazdu mechanicznego oraz kierowca są odpowiedzialni za rozmyślne lub pochodzące z niedbalstwa niezaopatrzenie pojazdu w przepisane tablice rejestracyjne lub tablice ze znakami próbnymi, za nieposiadanie ważnego dowodu rejestracyjnego, czasowego pozwolenia lub międzynarodowego świadectwa samochodowego, za nienależyte zaopatrzenie pojazdu we wszystkie przepisane urządzenia i przyrządy oraz za niewłaściwe ich utrzymanie.

(2) Przed wyruszeniem w drogę kierowca powinien dokładnie sprawdzić, czy wszystkie urządzenia i przyrządy pojazdu mechanicznego są w należytym stanie i działają sprawnie.

(3) Właściciel pojazdu mechanicznego oraz kierowca są odpowiedzialni za rozmyślne lub pochodzące z niedbalstwa dopuszczenie do korzystania z pojazdu w sposób niezgodny z jego przeznaczeniem, określonym w dowodzie rejestracyjnym lub w czasowym pozwoleniu na kursowanie, oraz za przeciążenie pojazdu ponad normy oznaczone w tych dowodach.

(4) Właściciel pojazdu mechanicznego oraz kierowca są odpowiedzialni za rozmyślne lub pochodzące z niedbalstwa dopuszczenie do samodzielnego prowadzenia pojazdu przez osobę nietrzeźwą lub nie posiadającą pozwolenia na prowadzenie takiego pojazdu.

§ 68. (1) Kierowca pojazdu mechanicznego obowiązany jest mieć przy sobie pozwolenie na prowadzenie pojazdu oraz dowód, stwierdzający dopuszczenie pojazdu do ruchu.

(2) Kierowca pojazdu mechanicznego powinien okazywać powyższe dokumenty na żądanie funkcjonariuszów policji państwowej, służby drogowej i urzędów gminnych oraz innych osób, upoważnionych do wykonywania kontroli na drogach publicznych.

§ 69. (1) Uwzględniając specjalne warunki miejscowe związane z bezpieczeństwem ruchu lub ze stanem dróg i mostów, wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą wydawać w granicach rozporządzenia niniejszego szczegółowe przepisy o ruchu pojazdów mechanicznych.

(2) Jeżeli bezpieczeństwo lub porządek ruchu, albo też stan drogi tego wymaga, powiatowe władze administracji ogólnej mogą czasowo zamykać lub ograniczać ruch pojazdów mechanicznych lub niektórych ich rodzajów w poszczególnych miejscowościach lub na określonych odcinkach dróg, przy jednoczesnym ustawieniu znaków drogowych.

Rozdział 2.

Międzynarodowy ruch pojazdów mechanicznych.

§ 70. (1) Osoby pragnące skorzystać z dopuszczonego do ruchu w Polsce pojazdu mechanicznego w państwie, które przystąpiło do konwencji międzynarodowej, dotyczącej ruchu samochodowego, podpisanej w Paryżu dnia 24 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr 21, poz. 177), powinny zaopatrzyć się w międzynarodowe świadectwo samochodowe (Certificat International pour Automobiles), według wzoru i wskazówek zamieszczonych w załącznikach A i B do wymienionej konwencji.

(2) Osoby pragnące kierować zagranicą takim pojazdem, powinny zaopatrzyć się w od-

powiednie pozwolenie (międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie — Permis International de Conduire), wydawane podług wzoru i wskazówek zamieszczonych w załącznikach D i E do wymienionej konwencji. Pozwolenie takie nie może być wydane osobie mającej mniej niż osiemnaście lat.

(3) Międzynarodowe świadectwa samochodowe i międzynarodowe pozwolenia na prowadzenie samochodów, ważne na przeciąg jednego roku od daty wystawienia, są wydawane przez wojewódzkie władze administracji ogólnej lub organizację społeczną, reprezentującą interesy automobilizmu, na mocy nieprzedawnionych dowodów rejestracyjnych oraz wydanych w Polsce pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych. Dokumenty wydawane przez wspomnianą organizację powinny być potwierdzane przez wojewódzkie władze administracji ogólnej.

§ 71. Osoby, wymienione w § 70, powinny zaopatrzyć pojazd z tyłu, na widocznym miejscu, w owalną tablicę z literami PL, według wymagań załącznika C do wymienionej w § 70 konwencji.

§ 72. (1) Obywatel państwa obcego, które przystąpiło do konwencji międzynarodowej, dotyczącej ruchu samochodowego, podpisanej w Paryżu dnia 24 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr 21, poz. 177), lub obywatel polski stale zamieszkały w takim państwie, może używać na drogach publicznych w Polsce pojazdu dopuszczonego do ruchu w państwie, które przystąpiło do wymienionej konwencji, jeżeli posiada prawidłowo wystawione i nieprzedawnione międzynarodowe świadectwo samochodowe i międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów oraz jeżeli pojazd jego jest zaopatrzony w tablice rejestracyjne takiego państwa i w umieszczony z tyłu międzynarodowy znak wyróżniający. Tablice te od zmroku do świtu i podczas silnej mgły powinny być oświetlone.

(2) Osoby, wymienione w ust. (1), powinny posiadać dowód uiszczenia opłaty na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego lub międzynarodową książeczkę podatkową, przewidzianą w konwencji o sposobie opodatkowania obcokrajowych pojazdów mechanicznych, podpisanej w Genewie dnia 30 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 98, poz. 900), jeżeli pojazd nie podlega zwolnieniu od opłaty, i okazywać ten dowód na żądanie organów kontroli drogowej.

§ 73. (1) Kierowca posiadający międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów, powinien stosować się do przepisów ruchu, obowiązujących na drogach publicznych w Polsce.

(2) Międzynarodowe świadectwo samochodowe i międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów, powinny być okazywane na każde żądanie organów kontroli drogowej.

§ 74. (1) W razie stwierdzenia, że pojazd wprowadzony do Polski z zagranicy nie odpowiada warunkom dopuszczenia pojazdów do ruchu na drogach publicznych w Polsce, wojewódzka władza administracji ogólnej, w której okręgu stwierdzono brak tych warunków, może odebrać prawo korzystania z międzynarodowego świadectwa samochodowego i zabronić używania pojazdu do czasu usunięcia braków.

(2) W razie stwierdzenia, że kierowca, mający międzynarodowe pozwolenie na prowadzenie samochodów, nie posiada kwalifikacyj, zapewniających w dostatecznej mierze bezpieczeństwo publiczne, lub że popełnił czyn, powodujący odebranie pozwolenia na prowadzenie pojazdów (§ 49), wojewódzka władza administracji ogólnej, w której okręgu brak kwalifikacyj stwierdzono, może odebrać prawo korzystania z międzynarodowego pozwolenia na prowadzenie samochodów.

§ 75. (1) Przed zarejestrowaniem pojazdu, wprowadzonego do Polski z zagranicy bez międzynarodowego świadectwa samochodowego, wolno go użyć na przeciąg najwyżej dwunastu godzin od przebycia granicy jedynie dla dojazdu do najbliższego miasta wojewódzkiego, na podstawie kwitu urzędu celnego i pisemnego stwierdzenia terminu wjazdu przez właściwe organa ochrony granic.

(2) Kwit urzędu celnego należy okazywać na każde żądanie organów kontroli drogowej.

Rozdział 3.

Zawody pojazdów mechanicznych.

§ 76. (1) Na zawody pojazdów mechanicznych, wymagające zamknięcia lub ograniczenia ruchu na drogach publicznych, należy uzyskać pozwolenie, w którym zostaną określone warunki ich urządzenia.

(2) Pozwolenie na zawody pojazdów mechanicznych na obszarze jednego województwa wydaje wojewódzka władza administracji ogólnej, po zasięgnięciu opinii zarządów drogowych i powiatowych władz administracji ogólnej.

(3) Pozwolenie na zawody pojazdów na obszarze kilku województw wydaje Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(4) O zawodach pojazdów mechanicznych nie wymagających zamknięcia lub ograniczenia ruchu na drogach publicznych należy zawiadomić co najmniej na 2 tygodnie przed ich terminem Ministerstwo Komunikacji, jeżeli zawody mają się odbyć na obszarze kilku województw, lub właściwą wojewódzką władzę administracji ogólnej, jeżeli mają się odbyć na obszarze jednego województwa.

Rozdział 4.

Przyczepki i pociągi drogowe.

§ 77. (1) Do przyczepek samochodowych mają odpowiednie zastosowanie przepisy, dotyczące ewidencji, rejestracji, warunków technicznych oraz dopuszczenia do ruchu pojazdów mechanicznych.

(2) Każda przyczepka pojazdu mechanicznego powinna być zaopatrzona:

a) w jeden system hamulcowy;

b) w takie połączenie z pojazdem ciągnącym i innymi przyczepkami, aby ślady kół przyczepek nawet na zakrętach jak najmniej odchylały się poza ślady kół pojazdu ciągnącego;

c) w urządzenie, zapobiegające staczaniu się przyczepki w tył;

d) w tabliczkę umieszczoną w widocznym miejscu, wskazującą ciężar własny przyczepki i największe dopuszczalne obciążenie;

e) w jedną latarkę umieszczoną na przodzie po lewej stronie, rzucającą światło bezbarwne do przodu, a czerwone lub pomarańczowe do tyłu; latarka ta powinna być zapalana i gaszona jednocześnie ze światłami na przodzie pojazdu mechanicznego;

f) w numer ewidencyjny, wyznaczony przy rejestracji, namalowany z boku przedniej części przyczepki po lewej stronie.

(3) Przepisy ust. (2) lit. a), c) i e) nie dotyczą pojedynczych przyczepek jednoosiowych oraz dwuosiowych o nośności użytkowej poniżej 1 tony.

(4) Ostatnia przyczepka powinna być zaopatrzona w tablicę rejestracyjną, umieszczoną z tyłu, taką samą jak tylna tablica pojazdu ciągnącego, w latarkę z czerwonym lub pomarańczowym światłem oraz w urządzenie oświetlające tablicę rejestracyjną.

(5) Jeżeli przyczepka nie posiada hamulców, wprowadzanych w działanie z siedzenia kierowcy pojazdu ciągnącego, wówczas na każdej przyczepce powinna się znajdować specjalna obsługa.

(6) Przyczepki jednoosiowe samochodów osobowych, autobusów i motocykli, przeznaczone do przewozu bagażów lub sprzętu turystycznego, mogą być na żądanie posiadacza pojazdu wpisane do dowodu rejestracyjnego pojazdu ciągnącego. Do przyczepek takich nie stosuje się przepisów ust. (2) lit. a), c), e) i f).

§ 78. (1) Do ruchu na drogach publicznych pociągu drogowego (§ 1 ust. (4)) wymagane jest osobne pozwolenie.

(2) Przepis powyższy nie ma zastosowania do pociągów drogowych, ciągnionych przez pojazdy mechaniczne, nie mogące rozwinąć szybkości ponad 10 km na godzinę, jak również przy ciągnięciu na miejsce pracy i z miejsca pracy maszyn i wozów rolniczych.

§ 79. Celem otrzymania pozwolenia (§ 78 ust. (1)) należy wnieść podanie do powiatowej władzy administracji ogólnej, w której okręgu znajduje się stałe miejsce postoju pociągu drogowego, z wymienieniem:

a) dróg, po których pociąg ma kursować;

b) ogólnego ciężaru pojazdu ciągnącego i każdej przyczepki;

c) ciężaru przypadającego na najbardziej obciążoną oś;

d) szerokości obręczy, średnicy i rodzaju kół, zarówno pojazdu ciągnącego, jak i przyczepek;

e) urządzenia hamulców;

f) największego przewidywanego składu zespołu;

g) zamierzonej szybkości ruchu — oraz

h) numeru rejestracyjnego pojazdu ciągnącego i numerów ewidencyjnych przyczepek.

§ 80. (1) Pozwolenie wydaje powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa według miejsca stałego postoju pociągu, po zasięgnięciu opinii interesowanych zarządów drogowych.

(2) W pozwoleniu należy wymienić numery: rejestracyjne i ewidencyjne pojazdów, drogi, po których pociąg może kursować oraz wyszczególnić warunki, wymagane ze względu na bezpieczeństwo publiczne i ochronę dróg, w szczególności zaś określić największą dopusz-

czalną szybkość ruchu oraz liczbę osób niezbędnych do obsługi pojazdu.

§ 81. Normy szybkości ruchu dla ciężarowych pojazdów mechanicznych o ciężarze powyżej 3500 kg (§ 54) mają odpowiednie zastosowanie również do pociągów drogowych, z tym jednak zastrzeżeniem, że szybkość ruchu pociągu drogowego w żadnym przypadku nie może przekraczać 40 kilometrów na godzinę.

§ 82. (1) Właściciel pociągu drogowego lub pojazdu mechanicznego z przyczepką oraz kierowca są odpowiedzialni za niezaopatrzenie przyczepki w przepisane urządzenia, za ich nieprawidłowe utrzymanie oraz za niezaopatrzenie przyczepki w przepisane znaki, jak również za nieposiadanie pozwolenia, wymienionego w § 78 ust. (1).

(2) Jeżeli zostanie stwierdzone, że określone w pozwoleniu (§ 80 ust. (2)) warunki nie są przestrzegane lub że kursowanie pociągu oddziaływa szkodliwie na drogi publiczne, pozwolenie to może być odebrane.

D Z I A Ł VII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 83. Minister Komunikacji wydaje regulamin badania technicznego pojazdów mechanicznych, ustala wzory dokumentów i druków, jakie mają być używane przy ewidencji, rejestracji pojazdów i wydawaniu pozwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych, oraz wydaje w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych regulamin sposobu sprawdzania kwalifikacyj fachowych osób, ubiegających się o pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych (regulamin egzaminów).

§ 84. Pojazdy mechaniczne i przyczepki samochodowe, dopuszczone przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego do ruchu na drogach publicznych, powinny być przystosowane do wymagań rozporządzenia niniejszego w ciągu 1 roku od jego wejścia w życie.

§ 85. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1938 r.

(2) Równocześnie tracą moc obowiązującą:

a) rozporządzenie Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z dnia 5 sierpnia 1932 r. o ruchu autobusów na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 100, poz. 844);

b) rozporządzenie Ministra Komunikacji i Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z dnia 15 stycznia 1933 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 55) oraz rozporządzenie tychże Ministrów z dnia 20 października 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 596);

c) §§ 38^3 — 38^8 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 marca 1928 r. w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa, Robót Publicznych, Przemysłu i Handlu, Poczt i Telegrafów oraz Skarbu w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa (Dz. U. R. P. Nr 44, poz. 425) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem tychże Ministrów z dnia 26 lipca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 68, poz. 510).

Minister Komunikacji: *Ulrych*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Wojskowych: *Kasprzycki*

2.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 11 grudnia 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 czerwca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów o sporządzaniu przez urzędy i agencje pocztowe protestów weksli. *)

Na podstawie art. 95 prawa wekslowego (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 37, poz. 282) zarządzam co następuje:

*) Dz. U. R. P. Nr 86 poz. 623.

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 czerwca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów o sporządzaniu przez urzędy i agencje pocztowe protestów weksli (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 358), zmienionym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 161), § 3 otrzymuje brzmienie następujące:

„Urzędy i agencje pocztowe sporządzają protesty weksli we wszystkich miejscowościach województw: kieleckiego, krakowskiego, lubelskiego, lwowskiego, łódzkiego, pomorskiego, poznańskiego, stanisławowskiego, śląskiego, tarnopolskiego i warszawskiego, w pozostałych zaś województwach w tych miejscowościach, w których ma siedzibę urząd lub agencja, pocztowa, oraz w tych, które są obsługiwane przez listonoszów wiejskich.

Urzędy i agencje pocztowe nadawcze powinny na żądanie informować, czy w miejscowości, w której ma być dokonany protest, znajduje się urząd lub agencji pocztowa albo czy miejscowość ta jest obsługiwana przez listonosza wiejskiego".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1938 r.

Minister Sprawiedliwości:
(—) **W. Grabowski.**

ZARZĄDZENIA

3.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

Nr BP. 30 z dnia 1 grudnia 1937 r.

w sprawie programów egzaminów ustnych dla uzyskania świadectw operatorów radiowych.*)

Ministerstwo Poczt i Telegrafów ogłasza załączone programy egzaminów ustnych, ustalone przez Ministra Poczt i Telegrafów w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Komunikacji oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — dla uzyskania świadectw operatorów radiowych, przewidzianych w § 14 rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 2 lipca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 452).

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) **Ludwik Młynarski.**

PROGRAMY EGZAMINÓW USTNYCH,

Załącznik do obwieszczenia Ministerstwa Poczt i Telegr z duia 1 grudnia 1937 r. (465).

ustalone przez Ministra Poczt i Telegrafów w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Komunikacji oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — o świadectwach operatorów radiowych.

I.

Egzamin dla kandydatów na radiotelegrafistów 1 klasy:

I grupa:

a) znajomość ogólnych zasad elektrotechniki oraz teorii radiotechniki, jak również znajomość strojenia i działania w praktyce typów aparatów używanych w służbie ruchomej.

b) znajomość teoretyczna i praktyczna działania urządzeń pomocniczych, jak zespoły zasilające, akomulatory i t. p., służących do uruchamiania i regulacji urządzeń wymienionych w poprzednim ustępie,

c) niezbędna praktyka umiejętność naprawiania środkami dostępnymi na pokładzie uszkodzeń, jakie mogą zajść w aparaturze w czasie podróży.

II grupa:

Zdolność poprawnego nadawania i odbierania na słuch grup kodu (składających się z liter, cyfr i znaków przestankowych) z szybkością 20 grup na minutę oraz tekstu w języku polskim z szybkością 25 słów na minutę. Każda grupa kodu winna zawierać pięć znaków, w tym każda cyfra albo znak przestankowy liczy się na dwa znaki. Słowo tekstu w języku polskim winno składać się średnio z pięciu znaków.

Egzamin z ręcznego nadawania i z odbioru na słuch polega:

a) na poprawnym odebraniu 150 znaków tekstu kodowego z szybkością 100 znaków na minutę. Tekst nadawany jest bez zakłóceń,

*) Monitor Polski Nr 295 poz. 465.

b) na poprawnym odebraniu 150 znaków tekstu w języku polskim z szybkością 125 znaków na minutę. Tekst nadawany jest z minimalnymi zakłóceniami, zdarzającymi się w praktyce radiotelegraficznej,

c) na poprawynm nadaniu 150 znaków tekstu kodowego z szybkością 100 znaków na minutę,

b) na poprawnym nadaniu 150 znaków tekstu w języku polskim z szybkością 125 znaków.

III grupa:

Zdolność poprawnego nadawania i poprawnego odbioru telefonicznego:

Egzamin z nadawania i odbioru telefonicznego polega na poprawnym nadaniu i odbiorze telefonicznym (radiotelefonicznym) z szybkością normalną tekstu w języku polskim oraz na poprawnym zgłoskowaniu wyrazów obcych wtrąconych do tekstu polskiego.

Aby uzyskać ocenę dostateczną z egzaminu z nadawania i odbioru radiotelegraficznego, kandydat nie może popełnić więcej, niż po dwa błędy w każdej z wymienionych pod lit. a), c), d) prób, z egzaminu zaś z nadawania i odbioru telefonicznego — nie więcej niż 2% błędów na minutę próby.

IV grupa:

a) szczegółowa znajomość regulaminów, dotyczących wymiany korespondencji drogą radiową, znajomość wydawnictw urzędowych, dotyczących obliczania opłat za korespondencję radiową oraz znajomość tej części Konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu, która dotyczy radiotelegrafii, a dla żeglugi powietrznej znajomość postanowień specjalnych, normujących służbę radiową żeglugi powietrznej,

b) znajomość geografii powszechnej świata a w szczególności głównych dróg żeglugi (morskiej lub powietrznej w zależności od rodzaju świadectwa) i najważniejszych szlaków telekomunikacyjnych.

Kandydat na życzenie może być poddany dodatkowo egzaminowi z języka francuskiego, angielskiego lub niemieckiego. Egzamin polega na przetłumaczeniu na język obcy 150 wyrazów tekstu polskiego. Złożenie egzaminu z dodatnią oceną uwidocznia się na świadectwie w postaci uwagi „złożył egzamin z języka . . . . . . (lub z języków . . . .)".

II.

Egzamin dla kandydatów na radiotelegrafistów 2 klasy:

I grupa:

a) podstawowa teoretyczna i praktyczna znajomość elektrotechniki i radiotelegrafii, jak również znajomość strojenia i działania w praktyce typów aparatów, używanych w służbie ruchomej,

b) podstawowa teoretyczna i praktyczna znajomość działania urządzeń pomocniczych, jak zespoły zasilające, akumulatory i t. p., służących do uruchamiania i regulacji urządzeń wskazanych w poprzednim ustępie,

c) dostateczna umiejętność praktyczna przeprowadzania drobnych napraw w razie uszkodzenia aparatury.

II grupa:

Zdolność poprawnego nadawania i odbierania na słuch grup kodu (składających się z liter, cyfr i znaków przestankowych) z szybkością 16 grup na minutę. Każda grupa kodu winna zawierać pięć znaków, w tym każda cyfra lub znak przestankowy liczy się za dwa znaki.

Egzamin z ręcznego nadawania i z odbioru na słuch polega:

na poprawnym nadawaniu i odbiorze 150 znaków tekstu kodowego z szybkością 80 znaków na minutę (liter, cyfr i znaków przestankowych). Tekst nadawany jest bez zakłóceń.

Aby uzyskać ocenę dostateczną z egzaminu z nadawnia i odbioru radiotelegraficznego, kandydat nie może popełnić więcej, niż po dwa błędy w każdej z prób.

III grupa:

Znajomość regulaminów, dotyczących wymiany korespondencji drogą radiową, znajomość wydawnictw urzędowych, dotyczących obliczania za korespondencję radiową, oraz znajomość tej części Konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu, która dotyczy radiotelegrafii, a dla żeglugi powietrznej — znajomość postanowień specjalnych, normujących służbę radiową żeglugi powietrznej.

IV grupa:

Znajomość geografii powszechnej świata, a w szczególności głównych dróg żeglugi (morskiej lub powietrznej, zależnie od rodzaju

świadectwa) i najważniejszych szlaków telekomunikacyjnych.

Kandydat na życzenie może być poddany dodatkowo egzaminowi z języka francuskiego, angielskiego lub niemieckiego. Egzamin polega na przetłumaczeniu na język obcy 150 wyrazów tekstu polskiego. Złożenie egzaminu z dodatnią oceną uwidocznia się na świadectwie w postaci uwagi: „złożył egzamin z języka . . . . . . (lub z języków . . . . ..)".

Kandydat na radiotelegrafistę 2-ej klasy może się równocześnie poddać egzaminowi na radiotelegrafistę w/g wymagań, określonych w grupie III dla radiotelegrafistów I klasy. Złożenie egzaminu z oceną co najmniej dostateczną uwidacznia się na świadectwie w postaci uwagi: „złożył egzamin na radiotelegrafistę".

III.

Egzamin dla kandydatów, ubiegających się o uzyskanie specjalnego świadectwa radiotelegrafisty:

a) umiejętność nadawania i odbioru według wymagań, przewidzianych dla radiotelegrafistów 2-ej klasy,

b) praktyczna umiejętność obsługi aparatów nadawczych i odbiorczych tych stacyj, które będą obsługiwali,

c) znajomość przepisów i regulaminów, dotyczących polskiej radiowej służby morskiej lub lotniczej, zależnie od rodzaju świadectwa o jakie kandydat się ubiega.

IV.

Egzamin dla kandydatów, ubiegających się o uzyskanie normalnego świadectwa radiotelegrafisty:

a) znajomość praktyczna radiotelefonii, przede wszystkim pod względem unikania zakłóceń,

b) znajomość strojenia i działania urządzeń radiotelefonicznych,

c) umiejętność wyraźnego nadawania głosem i dokładnego odbioru przez telefon według wymagań, określonych dla radiotelegrafistów 1-ej klasy,

d) znajomość regulaminów, dotyczących wymiany telegramów w drodze radiotelefonicznej oraz regulujących ruchomą służbę radiotelefoniczną w obrębie wewnętrznym i międzynarodowym.

Egzamin dla kandydatów, ubiegających się o uzyskanie ograniczonego świadectwa radiotelefonisty.

a) dostateczna praktyczna umiejętność strojenia i operowania stacją radiotelefoniczną,

b) umiejętność wyraźnego nadawania głosem i dokładnego odbioru przez telefon w/g wymagań, określonych dla radiotelegrafistów 1-ej klasy,

c) znajomość regulaminów dotyczących wymiany telegramów w drodze radiotelefonicznej oraz regulujących ruchem służbę radiotelefoniczną w obrocie wewnętrznym.

KOMUNIKATY

Podręczniki komunikacyjne prywatnego nakładu.

W ostatnich czasach zostały wydane prywatne 2 atlasy szematyczne połączeń pocztowych oraz spisy placówek pocztowych.

Dwa te wydawnictwa są do siebie podobne i mogłyby przynieść większą korzyść, gdyby autorzy ich przed opracowaniem zwrócili się do Wydziału Komunikacyjnego Min. P. i T. z projektem, co do którego otrzymaliby pewne wskazówki.

W związku z tym Ministerstwo Poczt i Telegrafów podaje do wiadomości, że w przyszłości będzie popierało tylko te wydawnictwa, których opracowanie zostanie przed wydaniem uzgodnione z M. P. i T.

Nr PK 33/156-37 z dnia 14 grudnia 1937 r.

Kontrolerzy Polskiego Radio.

Zostały wydane legitymacje:

Nr 45 dla inspektora Konroli Głowackiego Stefana,

Nr 46 dla podinspektora Kontroli Olejnika Antoniego,

Nr 47 dla podinspektora Kontroli Grzywaczewskiego Bolesława,

Nr 48 dla podinspektora Kontroli Trzebuchowskiego Mieczysława.

Jednocześnie unieważnia się legitymacje:

Nr 36 dla podinspektora Kontroli Głowackieg: Stefana,

Nr 6 dla kontrolera radiowego Grzywaczewskiego Bolesława, i

Nr 17 dla kontrolera radiowego Trzebuchowskiego Mieczysława.

LEGITYMACJE UNIEWAŻNIONE

Unieważnia się następujące legitymacje służbowe:

L. p.	Nazwisko i imię	Tytuł służbowy	Nr. legitymacji	Data wystawienia	Dyr. Okr. i T.
1	Mgr. Bielerówna Janina	prowizoryczny referendarz	6117	21.11.1935.	Lwów
2	Buczkowska Janina	żona prowiz. woźnego	13161	28.3.1935.	"
3	Czemerys Bronisława	żona ekspedienta	13268	12.3 1935.	"
4	Gruszecki Jan	starszy asystent	777	29.3.1936.	"
5	Gruszecka Maria	żona starszego asystenta	777	29.3.1936.	"
6	Rudnicki Jan	podreferendarz	104	19.3.1935.	"
7	Wnorowska Maria	prac. kontr. na stan. asystenta	10280	16.10.1936.	"
8	Jóźwik Józef	pocztylion	2770/1554	1.4.1935.	Lublin
9	Bogdzińska Bronisława	żona pocztyliona	1503	1.3.1935.	Bydgoszcz
10	Czapla Franciszek	monter	204	9.2.1935.	Katowice
11	Czech Bruno	prac. kontr. na stan. mł. pocztyliona	2831	4.8.1937.	"
12	Milerska Agnieszka	asystent	1018	22.3.1937.	"

Uzupełnienie do wykazu wydawnictw pozbawionych debitu pocztowego.

Do nin. numeru Dz. Urzędowego dołączone jest uzupełnienie Nr 9 wykazu wydawnictw pozbawionych debitu pocztowego (zał. do Dz. Urz. M. P. i T. Nr 1 z 1938 r.), które należy pociąć na paski i nalepić na odpowiednich stronach wykazu.

Uzupełnienie do spisu urzędów p.-t.

Do nin. numeru Dz. Urzędowego dołączone jest uzupełnienie Nr 15 spisu urzędów p.-t., z którego część pierwszą (tabela) należy pociąć na paski i nalepić na odpowiednich stronach spisu, część drugą zaś uzupełnić odręcznie.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

WYKAZ

urzędów pocztowych, którym zostały przyznane przez Prezesa P. K. O. nagrody pieniężne za współudział w ujawnianiu fałszerstw książeczek oszczędnościowych, bądź w ujęciu sprawców fałszerstw.

I. **z Dyrekcji Okręgu Poczt i Telegrafów Kraków:**

1) zł 100 (sto) u. p. Oświęcim 1,

2) „ 100 (sto; ag. poczt. Jadowniki k/Brzeska.

II. **z Dyrekcji Okręgu Poczt i Telegrafów Lublin:**

3) zł 100 (sto) u. p. Skarżysko Kam. 1,

4) „ 100 (sto) u. p. Łęczna.

III. **z Dyrekcji Okręgu Poczt i Telegrafów Lwów:**

5) zł 100 (sto) u. p. Podhajce.

IV. **z Dyrekcji Okręgu Poczt i Telegrafów Poznań:**

6) zł 50 (pięćdziesiąt) u. p. Mogilno,

7) „ 50 (pięćdziesiąt) ag. p. Słowikowo,

8) „ 50 (pięćdziesiąt) ag. p. Trzemżal,

9) „ 100 (sto) u. p. Krotoszyn.

V. **z Dyrekcji Okręgu Poczt i Telegrafów Katowice:**

10) zł 50 (pięćdziesiąt) ag. p. Wisła 2,

11) „ 100 (sto) ag. p. Lisów k/Lublińca,

12) „ 20 (dwadzieścia) ag. p. Herby Śląskie.

VI. **z Dyrekcji Okręgu Poczt i Telegrafów Warszawa:**

13) zł 150 (sto pięćdziesiąt) u. p. Łódź 1,

14) „ 200 (dwieście) u. p. Warszawa 8,

15) „ 100 (sto) u. p. Warszawa 21,

16) „ 100 (sto) u. p. Warszawa 24.

Adres Administracji: MINISTERSTWO POCZT I TELEGRAFÓW

Warszawa Warecka Nr 16, II p., pokój Nr 101, tel. 555-20, wewn. 143.

PRENUMERATA WYNOSI:

kwartalna 3 zł. | **półroczna 6 zł.** | **roczna 12 zł.**

Wpłaty za Dz. Urz. M. P. i T. należy uskuteczniać za pomocą przekazów rozrachunkowych.

Drukarnia Państwowa 95302. **Cena egz. 1 zł.**

23

24